

BODIMO PONOSNI NA USPEHE

Razmišljanja pred praznikom celjske občine.

Pravzaprav smo ljudje čudni in v nas je mnogo različnih slabosti, toda ena je prav gotovo značilna za vse: radi kritiziramo, radi se ustavljamo ob napakah in slabostih našega dela, pri vsem tem pa zapiramo oči pred uspehi, ki smo jih dosegli. Še več, velikokrat jih ne vidimo — morda zato, ker živimo sredi njih. In prav zaradi tega je prav, da vsaj od časa do časa, ob različnih dogodkih, kot je tudi praznik celjske občine, pogledamo nazaj, da nam bo perspektiva jasnejša, da bomo na uspehih dela dobili novih moči za premagovanje prihodnjih nalog.

Zato naj bo vsaj danes napisanih nekaj besed na račun tistega, kar so ustvarili naši ljudje. Če bi hoteli vse to, oziroma vsaj najvažnejše rezultate napisati bi morali začeti pisati dosti prej, vsakor pa tedaj, ko je začel naš človek, naš delovni človek pisati svojo zgodovino s puško in kladi v roki.

Celje je v letih po vojni povsem spremenilo svojo zunanjo podobo, dobilo pa je tudi povsem drugačno notranjo fiziognomijo. Delavec, ustvarjalec dobrin, ni ostal le proizvajalec, marveč je postal tudi upravljalec. V tem je bistvo vsega, v tem je začetek

log za hiter gospodarski razvoj tega območja. Prva industrijska podjetja so nastala v drugi polovici 19. stoletja, mnoga pa so mlada, kot je naša republika.

Osvoboditev in svetle perspektive socialističnega razvoja so bile močan zagon za obnovo in nadaljnjo rast gospodarstva. Leta 1947 smo s petletnim planom postavili prve materialne osnove za nadaljnji razvoj gospodarstva, zlasti še industrije. Rekonstrukcija in kapitalna izgradnja sta pripomogli, da smo že 1949. leta dosegli raven predvojne proizvodnje. V to razdobje sodi tudi začetek gradnje tovarne organskih barvil in lesno industrijskega kombinata Savinja. S fuzioniranjem in postopnim večanjem proizvodnih kapacitet pa so iz majhnih, v pretežni večini obrtnih obratov, nastala velika oziroma večja industrijska podjetja: tovarna tehtnic, industrija finomehaničnih izdelkov IFA, Klima, Avtoobnova, Zlatarna, Toper, Pohištvo itd.

Kot mnogokje drugje, smo tudi v Celju posvetili prva leta po vojni glavno pozornost razvoju industrije. Šlo je za utrditev in krepitev materialne osnove. Ker je bil ta razvoj v glavnem naslonjen na lokalna sredstva, so se v mestu kopičili težavni komunalni problemi. V primerjavi s predvojnimi stanjem se je število industrijskih podjetij v občini skoraj potrojilo, prav tako število zaposlenih v tej najvažnejši gospodarski panogi Celja. In še en podatek govori o silnem razmahu celjske industrije. Medtem ko je znašal njen družbeni bruto proizvod 1956. leta 211 milijonov novih dinarjev, se je že 1965. leta povzpela na 798, medtem ko bi naj 1970. leta znašal 1.280.000 novih dinarjev.

Značilnost industrije v naši občini je v tem, da deluje večje število starejših podjetij. Zato je prioriteta naloga generalna rekonstrukcija večine naših najpomembnejših industrijskih podjetij. Najvažnejše rekonstrukcije se prevzeli v štorski železarni, v tovarni EMO in zlasti še Cinkarni. V teh naporih pa ne zaostajajo tudi drugi kolektivi, čeprav nosijo pretežni delež zlasti ta tri največja podjetja. Pri vsem tem ne kaže prezreti Aera, Etola, Zlatarne, Klime, IFE, Žične, Topra, Libele, IIK Savinje, Metke in drugih, ki iščejo v rekonstrukcijah, osvajanju nove proizvodnje, zboljšanju tehnoloških postopkov solidnejšo osnovo za svoje delo in uveljavljanje na trgu. Upajmo, da nismo pozabili na razvoj in uspe-

he Emajlirke, na gradnjo in ureditev novih proizvodnih obratov, novega upravnega poslopja, zatem na elektroplavž v Štorah in začetek del pri gradnji nove železarne. Cinkarna se je z novimi obrati razširila proti Čretu in je na pragu novih investicij pri gradnji tovarne titanovega belila in umetnih gnojil.

Klima, Libela, IFA so dobili povsem nove prostore in ničlikokrat povečali proizvodnjo. Tudi Žična je na pragu novih investicij.

Značilne za kovinsko industrijo Celja so uspešne integracije. Uspeh, na katerega ni ponosen samo kolektiv, marveč vse Celje, je zabeležil Aero. Gre za nove proizvodne hale v Celju in za osvajanje nove proizvodnje. To velja tu-

di za ETOL, ki je postavil v Škofji vasi novo tovarno. Nova zlatarna ob Kersnikovi ulici že stoji. Izreden razmah je doživel lesno industrijski kombinat Savinja, da ne govorimo o vseh poslednjih prizadevanjih Metke, da v najkrajšem času premagajo posledice dosedanjega počasnega izvajanja rekonstrukcije. Novi in svetli so obrati Topra.

Se in še bi lahko naštevali in se ustavljali pri posameznih kolektivih in njihovih uspehih.

V letih po vojni je tudi gradbeništvo doživljalo različne faze, pomembna pa je bila integracija gradbenih podjetij in nastanek industrijskega gradbenega podjetja Ingrad. Podobno velja za gozdarstvo in kmetijstvo.

(Nadaljevanje na 2. strani)

PRVA CELJSKA ČETA

Prebivalci celjske občine praznujemo 20. julij kot svoj borbeni praznik. To je spomin na tisti dan 1941. leta, ko je bila v gozdovih Resevne nad Šentjurtjem ustanovljena prva partizanska enota pri nas — Prva celjska četa.

Ceprav je njena aktivnost trajala komaj dober mesec, je v prvih dneh oborožene vstaje proti okupatorju zanetila iskro upora in pripomogla, da se je razplamtel v velik plamen, v vseljudsko borbo proti okupatorju.

Prva celjska četa je zrasla iz klica Komunistične partije Jugoslavije po upor, nastala je kot posledica aktivnega dela Partije na celjskem območju.

Prva celjska četa je imela svoje zaledje v Celju in okolici, kjer je že v prvih dneh narodnoosvobodilnega boja nastalo nešteto javk in kjer je partijsko organizacijo in Osvobodilno fronto vodil sekretar Tone Grčar.

Prva celjska četa je bila ustanovljena 20. julija 1941. leta v gozdu blizu Mulejeve domačije na Resevni. Njen prvi komandir je bil Franjo Vrunč-Buzdo.

V kroniki Prve celjske čete so razen 20. julija pomembni še zlasti štirje datumi.

Cetrtega avgusta je bila prva sabotažna akcija borcev Prve celjske čete. Ta dan nekaj minut po polnoči je zagorel kozolec na Čatrovem posestvu v Bukovem žlaku. Tisto in naslednjo noč so se oglašili rdeči petelini na mnogih po-

sestvih v Spodnji Savinjski dolini, sicer pa na tistih, ki so jih Nemci zaplenili, domačine pa izgnali.

Enajstega avgusta sta se Franjo Vrunč in Peter Stante podala proti Slivnici, da bi si ogledala položaj za napad na žandarmerijsko postajo. Padla sta v zasedo. Stane se je rešil, Vrunč pa so ujeli in ga štirinajst dni za tem ustrelili v Mariboru. Tako je četa izgubila svojega prvega komandirja.

Njen drugi komandir je postal Peter Stante. Borci so bili znova na pohodu. Umaknili so se v Javornik, v Langerjeve peči. Tu so jih 16. avgusta obkolili Nemci. Pri tem se je težko poškodoval Peter Stante. Del čete se je zatekel v bližino Dramelj, drugi del pa v Zvodno. Zaradi težkih poškodb je bil Peter Stante nekaj časa za akcijo nesposoben. Tako je prišel na to področje Vilč Šlander, Slavkov brat in postal tretji komandir Prve celjske čete.

Prišel je 27. avgust. Po obračunu s komandirjem žandarmerijske postaje v Dolu pri Planini, so odšli v Sentrupert in se zatekli v Zavškov mlin. Vmes je prišla izdaja. Nemci so mlin obkolili in ga zatem zažgali. To je bil zadnji bolj borcev Prve celjske čete. V Zavškovem mlinu je padlo oziroma zgorelo pet borcev.

Prva celjska četa je bila uničena, toda iskra upora, ki jo je zanetila, je gorela naprej.

M. Božič

napredka in razvoja. V tem je bistvo uspehov! In če bi hoteli iz pisanega šopka naših cvetov potegniti najzlahtnejšo rožo, potem bi se gotovo imenovala — samoupravljanje. Pripnimo si jo ponosno na prsi in bodimo ponosni, da jo imamo. Toda kot vse ostalo, je treba tudi to rožo zalivati, dati ji moramo novih moči, da bo rasla naprej in se razbohotila v vsem sijaju. To pa je naša in samo naša naloga.

Ugoden zemljepisni položaj mesta in občine, prometna lega, večdesetletna prizvodna tradicija in zgodovinski pogoji so osnovni raz-

Bodimo ponosni

(Nadaljevanje s 1. strani)

Največji uspeh na področju terciarne dejavnosti prav gotovo beleži trgovina. Tu je prišlo do pomembnih centralizacij in novih gradenj. Pa tudi perspektiva je lepa. Trgovina se približuje potrošniku.

Tudi v gostinstvu smo priča novim prizadevanjem. Integracije ali poslovna sodelovanja postajajo nujnost. To zlasti kaže primer hotela Celeia.

Obrt je sicer dosegla pomemben napredek, toda žal, še vedno primanjkuje kapacitete za zadovoljevanje vseh potreb.

Navzlic temu, da je zlasti industrija vlagala precejšnjo sredstva v lastno modernizacijo in rekonstrukcijo, je šel razvoj družbenih služb in komunale po zadovoljivi poti. Naj pri tem spomnimo na delovne ustanove in nove šole. Kljub hudinjski, polulski, trgovski, tehnični, ekonomski, zatem šolam v Dobrni, Storaš... kapacitet še zmeraj primanjkuje. Podobno velja za otroške vzgojno varstvene ustanove. Na izrednem nivoju so tudi zdravstvene ustanove z novimi kapacitetami. Številne ceste so dobile asfaltno prevleko in čedalje manj je tistih, ki jim pravimo makadamske.

V Celju in okolici so nastala povsem nova naselja. Se spominjate, kakšna je bila podoba Otoka pred petnajstimi leti? Pa Lipe nad Štorami, Hudinje, Ostrožnega, Dolgega polja...?

Tudi 1954. leta, ko je Celje prizadela katastrofalna poplava, ni tako daleč, da ne bi cenili izdatkov, ki so bili vloženi v regulacijo Savinje in njenih pritokov. Regulacijska dela so še v polnem teku. Ne glede na to, lahko ugotovimo,

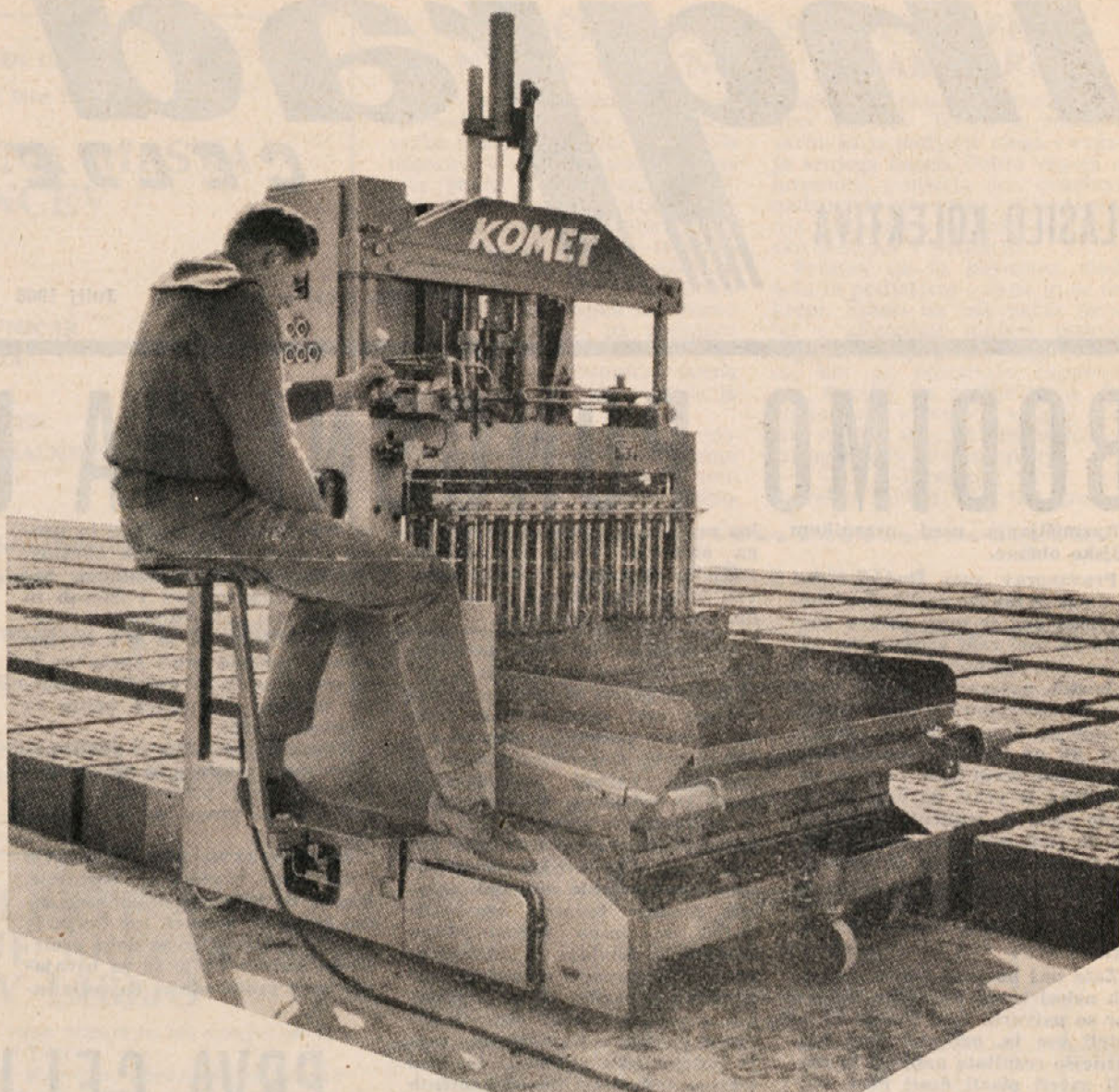

da so se že dosedanja regulacijska dela nič kolikokrat obrestovala!

Kot rezultat razumevanja in skupnih naporov so tudi številni novi športni objekti. V ponos so nam atletski stadion, ljudsko kopališče, umetno drsališče in drugi objekti.

Tak je izredno bežen pregled po tistih kolektivih in tistih uspehih, ki smo jih dosegli v letih po vojni. Na vse to smo v resnici lahko ponosni. Kljub temu, da so bile želje in potrebe večje od možnosti za rešitev številnih vprašanj, bodimo ponosni na to, kar imamo. Lahko jih pokažemo slehernemu človeku, toda veliko važnejše je, da se jih zavedamo sami in da nam ti rezultati pomenijo pobudo za doseg še lepših rezultatov. Naj bo takšna pripravljenost tudi delež k praznovanju 20. julija, k počastitvi spomina tistih, ki so dali življenja za to, da lahko v miru gradimo svojo bodočnost.

M. Božič

Pogled na ploščad, po kateri se premika »Komet« in pušča za seboj votlake. Stroj upravlja en delavec, drugi pa z viličarjem dovaža betonsko mešanico.

MODERNIZACIJA PGM V MEDLOGU

INGRAD MODERNIZIRA OBRAT ZA PROIZVODNJO GRADBENEGA MATERIALA IN KONSTRUKCIJ

Reformna situacija nas sili k skrajni racionalizaciji investicijskih sredstev in k čim bolj smotrni gospodarnosti. Usmeriti se je treba na tako proizvodnjo, ki najhitreje vrača vloženi kapital, to se pravi, delati tisto, kar se najhitreje in najbolje prodaja. Izkušnje preteklih let kažejo, da je bilo povpraševanje po izdelkih obrata za proizvodnjo gradbenega materiala večje kot so bile njegove zmogljivosti, tako, da se že dalj časa vsiljuje misel o nujnosti razširitve in modernizacije tega obrata. Izdelan je bil elaborat za modernizacijo in nabavo novih strojev, o katerem je razpravljala delavski svet na seji dne 9. 2. 1968 in potrdil plan nabave. Plan predvideva, da se glavna investicijska sredstva in sicer v znesku 941.000 N-din uporabijo za modernizacijo obrata za proizvodnjo gradbenega materiala.

V letu 1967 smo v tem obratu izdelali 59.400 m betonskih cevi Ø 10–70 cm in 2.742.000 enot nf betonskih votlakov. Tako proizvodnjo smo dosegli z zastarelim strojnimi parkom, medtem ko je bila vedno navzoča nevarnost za strojev v delovnem procesu zaradi okvar. Pričakovati je bilo tudi čedalje večje težave zaradi slabe

kvalitete betonskih cevi, ki ne ustrezajo normam predpisane v dotesnosti.

Sprejeti plan predvideva kvalitativne in kvantitativne spremembe. Z novim strojem »Rimas« danske proizvodnje in »Knauer Komet« ki ga bomo dobili iz Nemčije, bo mogoče izdelovati znatno več in bolje. Na novem stroju Komet je predvidena letna proizvodnja:

tlakovalne plošče	50 × 50 × 5 140.000 kom.
robniki	12 × 15 × 25 43.000 kom.
razni izdelki	30.000 kom.
votlaki	700.000 kom.

v vrednosti 2.914.000 N-din,

na stroju »Rimas« pa 41.560 m cevi v vrednosti 549.400 N-din. Proizvodnja betonskih cevi se sicer številčno ne bo povečala, pač pa bo na novem stroju mogoče izdelovati večje cevi Ø do 150 z armaturo, ustrezajočo standardom, ki smo jih doslej izdelovali ročno. Za izdelavo cevi manjših profilov pa bomo do nadaljnjega uporabljali še »Tubiero«.

Proizvodnja votlakov, robnikov in tlakovalnih plošč je na novem stroju, za razliko od dosedanje proizvodnje, povsem mehanizirana. Stroj »Kanuer Komet« se samohodno premika po betonski ploščadi in odlaga v enakomernih presledkih skupine:

po 6 zidakov 40 × 30 × 20
ali po 10 zidakov 40 × 20 × 20
ali po 3 opažne zidake 60 × 30 × 20
ali po 13 tlakovalnih plošč 50 × 50 × 5.

Medtem ko »Komet« betonira, ga spremlja viličar, opremljen z lopato, s katero prinaša in polni stroj z ustrezno betonsko mešanico. Elementi ostanejo na ploščadi do 3 dni, dokler se ne utrdijo, nato jih viličar opremljen to pot s posebnimi kleščami pripelje na deponijo. Elementi, zloženi v sklade po 4 m v višino so takoj pripravljeni za nakladanje na kamione.

Menim, da je iz tega skopega orisa jasno razvidno, da je z novim strojem proizvodnja popolnoma mehanizirana in zato neprimerno bolj ekonomična kot s stari strojem »Rosacometta«.

Kar izdelamo, moramo tudi prodati. Pri dosednji proizvodnji s prodajo ni bilo problemov. Kup-

MODERNIZACIJA PGM

ci so morali mnogokrat čakati, večjih naročil pa sploh ni bilo mogoče sprejeti. Pri toliko večji proizvodnji pa je nujno temeljiteje organizirati prodajno službo. Dosedanji oddelek tehnične komercialne za prodajo stanovanj in objektov, grajenih za tržišče, bo prevzel organizacijo prodaje še vseh drugih Ingradovih proizvodov za trg.

Razširjenje naloge tega oddelka bi bile naslednje:

1. Analiza tržišča in ugotavljanje potreb po standardnih proizvodih.

2. Analiza tržišča in ugotavljanje potreb po novih proizvodih.

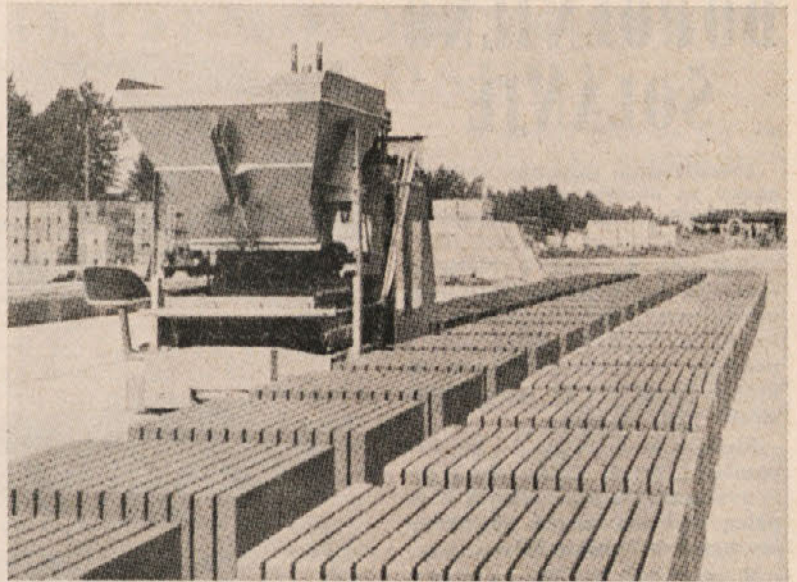
3. Reklama in plasma na nova tržišča s prospekti in katalogi, ki bodo poslani vsem projektivnim organizacijam, gradbenim podjetjem in drugim večjim potrošnikom.

4. Organizacija prevozov po želji kupca, v zvezi s tem pa iz-

popolnitev prevoznega parka, oprema kamionov z lahкими dvigali ali paletizacijo za tiste kupce, ki imajo že opremljena gradbišča z žerjavi.

5. Organizacija strokovne svetovalne službe za potrošnike. Da bo prodajna služba čim bližje kupcu, se bo preselila v prostore objekta pred sindikalno dvorano oziroma kegljiščem na Ljubljanski cesti, ki se v ta namen že preureja. Poleg objekta je v delu tudi že odprti razstaveni prostor, kjer bodo razstavljeni vsi izdelki, da si jih bodo kupci pred nakupom lahko ogledali.

Dinarska sredstva za realizacijo nabavnega plana so bila kmalu zagotovljena, stvar pa se je kot običajno zataknila ob devizni politiki in poslovnosti naših uvoznikov in dobaviteljev. Navsezadnje pa se je le vse zgodilo in pričakujemo, da bo inozemski dobavitelj v doglednem času izpolnil svoje obveznosti. Ciril Pograjc

»Komet« izdeluje betonske tlakovalne plošče. Poleg tega pa lahko na isti način izdeluje betonske robnike.

Ugotovitve službe varstva pri delu

Služba varstva pri delu opaza pri svojih kontrolnih pregledih na gradbiščih in v obratih zelo različno stanje varstva pri delu. Vsekakor je to odraz različnega razumevanja, posluha in odnosa posameznikov do varnega dela kakor tudi ostalih vplivov.

Ko je beseda o posameznikih, mislim na vodstveni kader in neposredne proizvajalce, ki lahko s svojim doslednim izpolnjevanjem določil varnega dela, dvignejo raven varstva na zavidanje vredno

višino, ki bo zagotavljala zdravo in varno delo v naši delovni organizaciji.

Izgovori tistih, pri katerih se opazi nezadovoljivo stanje varstva pri delu, so skoraj vedno enaki. Kratki roki, nizke cene. Mislim, da je vodstveni kader na gradbiščih in obratih dovolj seznanjen z vsemi varstvenimi ukrepi in merami in da ve kje, kdaj in kako se jih mora uporabljati, vendar tega še ne vključuje v delovni proces kot njegov se-

stavni del. Integracijo varstva pri delu in delovnega procesa zahtevata tako humani odnos naše družbe kot tudi sama ekonomika.

Najbolj pogosto se na gradbiščih naše organizacije pojavljajo napake pri postavljanju cevni kovinskih odrov, delu s krožnimi žagami, opaževanju sten in plošč in pri polaganju armature. Nadalje pri zavarovanju odprtín, pri lestvah pa še pri nošnji gumi škornjev, čelad in zaščitnih očal. Veliko je pomanjkljivosti, ki da-

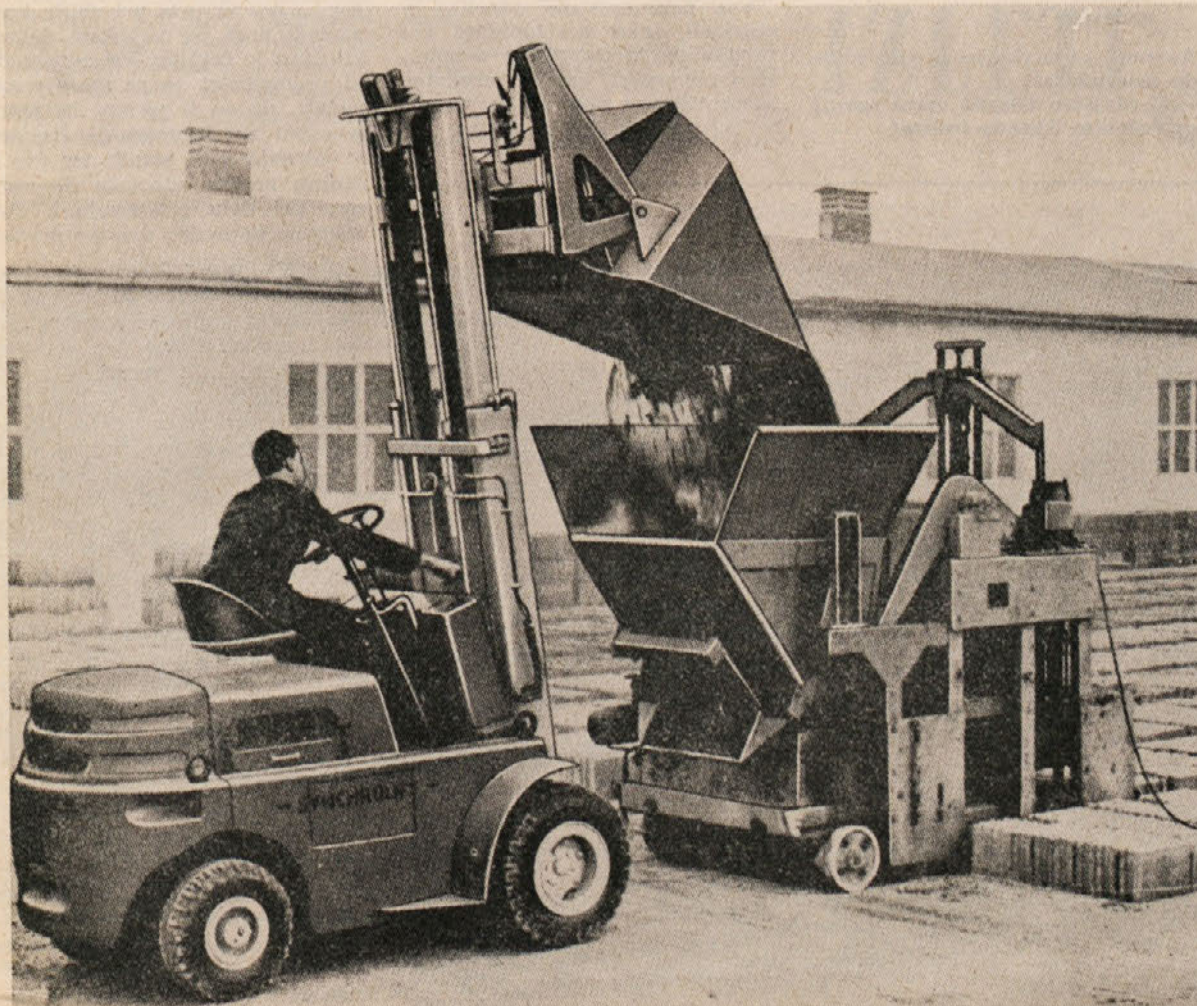
jejo misliti in kažejo, da varstvo pri delu v našem podjetju ni na zaželeni ravni.

Cevni odri največkrat niso podloženi s predpisanimi železnimi podložkami na plohih, nadalje niso dovolj sidrani, sidrišča pa niso urejena tako, da prevzamejo natezne in tlačne obremenitve. Še vedno se tudi dogaja, da na nekaterih gradbiščih na cevne odre ne dajejo ograj, čeprav odri segajo v velike višine. Tudi dostopni z lestvami na posamezne delovne pode niso dobro urejeni.

Za odstranitev teh pomanjkljivosti moramo nabaviti nove podložke, odre opremiti z ograjami in vse voditi tudi skladiščno kot komplet. Vodstva na gradbiščih morajo stalno kontrolirati ekipe, ki montirajo odre, da bodo le-ti dobro postavljeni.

Krožne žage lahko predstavljaja izredno nevaren moment na gradbišču, če se ne upoštevajo vsi varnostni ukrepi in mere za delo z njo. Služba varstva pri delu ugotavlja, da krožne žage v podjetju ne odgovarjajo varnemu delu. Predvsem se mora drugače urediti pritrditev zgornje zaščite, ker dosedanja se hitro razmaže in je kot taka nevarna. Pri menjavanju listov krožnih žag se razporni klini ne premaknejo na odgovarjajočo razdaljo od lista. Treba je imeti na razpolago več razpornih klinov različnih polmerov za posamezno krožno žago, tako, da se le-ti lahko prilagodijo različnim velikostim listov, ki se menjujejo. Večkrat se je zgodilo, da so s krožno žago delale nekvalificirane osebe in prav pri njih so se dogodile nesreče. Za protiukrep se mora vse krožne žage opremiti z napisi, da lahko z njo obratuje samo za to kvalificiran tesar in ob obvezni uporabi očal. Očala se morajo pri krožni žagi tudi namestiti. Poleg navodil o varnem delu s krožnimi žagami in zgornjimi preureditvami bi se vsekakor mnogo pripomoglo k varnejšemu delu pri krožnih žagah.

(Nadaljevanje na 4. strani)

Viličar opremljen s hidravlično lopato dodaja cementu betonsko mešanico. Isti viličar ima kot dodatno na-pravo mehanične klešče, s katerimi odnaša votlake na deponijo ali nalaga na kamion.

DOPOLNILNO ŠOLANJE

Prizadevanja samoupravnih organov za izboljšanje strokovnosti zaposlenih je rodilo zaželenje uspehe.

Slušaitelji na ESS v Celju so redno in disciplinirano obiskovali predavanja, polagali izpite ter dokazali, da zmorejo poleg dela v podjetju in obveznosti doma, še tudi poiskati čas za izpopolnitev strokovnega znanja.

Slednje je potrebno še posebej poudariti, ker so obiskovalci te šole večinoma matere z otroki, ki so poleg vseh navedenih obremenitev uspešno končale šolo.

V naslednji številki bo objavljena analiza celotne akcije strokovnega izpopolnjevanja zaposlenih, medtem ko bomo v današnji številki seznanili člane kolektiva samo z uspehom izrednih slušateljev ESS v Celju.

Od 18 članov kolektiva, ki so dobili obvezo končati dopolnilno šolanje na ESS je uspešno opravilo prvi letnik 14 slušateljev z naslednjimi uspehi:

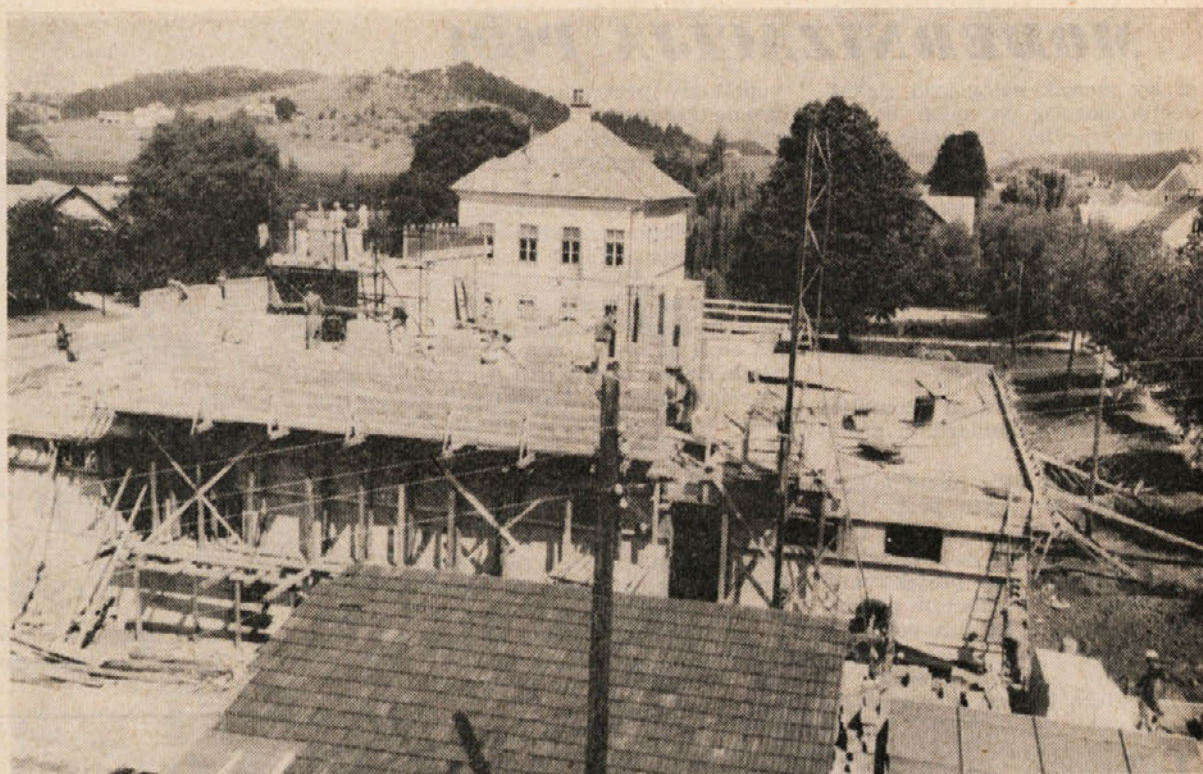
1. Borko Franjo
2. Čmak Lea
3. Knez Anica
4. Lobe Hermina
5. Mejač Pepca
6. Moderc Nežika
7. Oberžan Minka
8. Perovič Zvonka
9. Podgoršek Anica
10. Rebernišek Danica
11. Skamen Fanika
12. Steblovnik Štefka
13. Uranič Stana
14. Zebec Branko

Objava rezultatov naj bo opomin vsem tistim, ki so pravtako dobili obvezo pridobiti višjo stro-

prav dober
dober
dober
prav dober
prav dober
prav dober
prav dober
prav dober
prav dober
dober
odličen
zadosten

kovnost, pa se pozivu za vpis v šolo niso odzvali.

Uredništvo Glasila vsem zgoraj navedenim iskreno čestita!

Za trgovsko podjetje »Merx« Celje gradimo več modernih samostrežnih trgovin in sicer: na Lipi nad Štormi, v Vojniku in Ponikvi. Pogled na gradbišče samostrežne trgovine v Vojniku.

SLUŽBA VARSTVA

(Nadaljevanje s 3. strani)

Pri opaževanju sten in polaganju armature največkrat ne napravijo potrebnih odrov ali pa brez varnostnih ograj. Nujno je, da vodstveni kader na gradbiščih spozna, da takšno delo ni samo nevarno, temveč tudi neekonomsko in morda celo počasnejše.

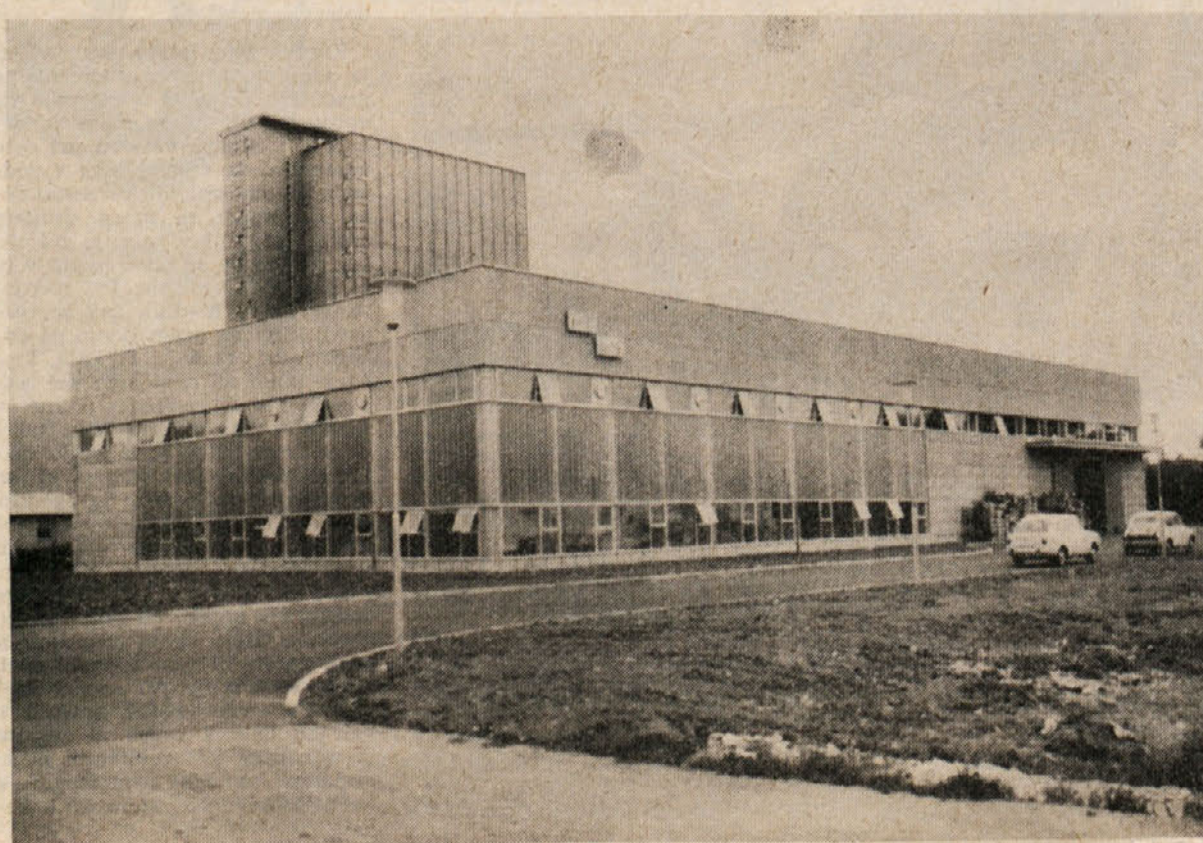
Vse nezavarovane odprtine v objektih, tako horizontalne kot vertikalne, predstavljajo potencialno nevarnost, zato je dosledno zavarovanje s podi in varnostnimi ograjami nujno potrebno.

O osebnih varovalnih sredstvih je bilo govora že v eni prejšnjih števil Glasila, zato naj poudarim samo to, da mora vodstveni kader v operativi ostreje zahtevati uporabo čelad na vseh gradbiščih brez izjeme, očal pri dolbljenju betona, kamna, ometavanju zidov in stropov in delih z bitumnom ter s krožnimi žagami, respiratorjev za nos in usta pri delih, kjer nastaja prah ter zaščitnih delovnih bluz in čevljev. Vsi neposredni proizvajalci pa se morajo zavedati, da so ti ukrepi in mere potrebni za zavarovanje življenj in zdravja njih samih ter naj s svojim zrelim odnosom do varstva pri delu prispevajo k čim večjemu napredku varstva pri delu v naši organizaciji.

Nazadnje moram opozoriti tudi na izobraževanje iz varstva pri delu in obnavljanje ter preizkušanje znanja iz te snovi, ki je tudi predpisano z republiškim zakonom o varstvu pri delu. Komisija za preverjanje znanja ugotavlja, da je še nekaj delovodij in šefov gradbišč, ki še niso opravili preizkusa znanja. Prav tako nekatera gradbišča in obrati niso opravila preizkusa znanja neposrednih proizvajalcev.

Vzgajanje, poučevanje in preizkušanje znanja iz tvarine varstva pri delu je osnovna in zelo pomembna oblika za hitrejši dvig ravni varstva pri delu, zato je nerazumljiv odnos nekaterih vodstvenih kadrov. Osebe, ki nimajo potrebnega znanja o varstvu pri delu, ne smejo samostojno opravljati in ne voditi del.

Varstvo pri delu zajema delo vseh članov naše delovne organizacije, zato se moramo s skupnimi močmi boriti proti zastarelim mišljenjem v varstvu pri delu in skrbeti za zdravo in varno delo.

Objavljamo še en posnetek objekta Sinalco Žalec, v katerem že s polno zmogljivostjo teče proizvodnja.

Hubert Golner

Ivan Cijan, dipl. gr. ing.

KAJ PRIČAKUJEMO OD NOVIH KALKULACIJSKIH OSNOV

Republiški odbor sindikata gradbenih delavcev Slovenije je organiziral v letošnjem letu več posvetovanj in to: v Podvinu, Grobljah in sindikalnih podružnicah posameznih bazenov. Na teh posvetovanjih so razpravljali o dolgoročnem programu razvoja slovenskega gradbeništva, problematiki in aktualnih vprašanjih, s katerimi se srečuje danes gradbeništvo pri nas.

Eno izmed glavnih vprašanj, ki se je obravnavalo na vseh posvetovanjih, je bilo pravilno vrednotenje dela, usklajitev kalkulacijskih osnov in s tem v zvezi določitev tistega minimuma osebnih dohodkov, ki so potrebni za kritje minimalnih življenjskih stroškov.

Ker se delo ne vrednoti več pravilno, je prišlo do takšnih anomalij, da je za isto delo lahko plačan delavec v različnih podjetjih tudi 100% več. Npr. zakaj je lahko delo snazilke v banki plačano več kot v gradbenih podjetjih?

Po reformi so bile določene minimalne kalkulacijske osnove 200 S-din na uro za nekvalificiranega gradbenega delavca. Sindikat je ugotovil, da so se kalkulacijske osnove v tem času zvišale različno v posameznih podjetjih. V mnogih podjetjih so ostale še kar iste, medtem ko so dosegle neke maksimum in sicer 255 S-din na uro za NK. V povprečju so se dvignile kalkulacijske osnove za 15%, medtem ko so narasli življenjski stroški v tem času 56% (po podatkih zavoda za statistiko).

Da gradbena podjetja ne morejo slediti s svojimi kalkulacijskimi osnovami splošnemu dvigu življenjskih stroškov, je vzrok za ostreni situaciji na gradbenem tržišču, kar se posebno odraža pri licitacijah.

V podjetjih se vkljub nižjim kalkulacijskim osnovam izplačujejo višji osebni dohodki, kar se odraža predvsem v povišanju terenskega dodatka. Negativna razlika, ki se pri tem pojavlja se le deloma krije iz naslova večje proizvodnosti. Večji del te razlike se krije iz že tako nezadostnih skladov in pa z zmanjšanjem lastnih investicij v osnovna sredstva. Podjetja na ta način ne ustvarjajo sredstev, s katerimi bi lahko razvila boljše organizacijo dela in tehnologijo, ki bi bila na tržišču konkurenčna. Konkurenčnost dosegajo podjetja predvsem na račun nizkih kalkulacijskih osnov in nizkih osebnih dohodkov.

Da bi tako stanje, ki je danes v gradbeništvu, odpravili, je republiški sindikat gradbenih delavcev izdelal predlog sanacije tega stanja. Vsa gradbena podjetja so se s predlogi strinjala, jih potrdira ter so s tem postala obvezna za vse.

Pravni nasveti

Vprašanje:

Sem delavec, zaposlen v kovinskih obratih podjetja, pa me zanima kakšen terenski dodatek mi pripada za čas dela v delavnici in kakšen, če sem poslan na terensko delo.

Odgovor:

Delavcem, zaposlenim v kovinskih obratih zaključnih delih in strojno transportnem parku, pripada naslednji terenski dodatek: — če delavci delajo v delavnicah, prejema 10% terenski dodatek;

— delavcem, ki potujejo na delovišča v oddaljenosti do 25 km pripada gradbišni terenski dodatek, tj. 27%. Če pa potujejo na gradbišča, ki so oddaljena več kot

Glavni zaključki teh posvetovanj glede kalkulacijskih osnov so naslednji:

— kalkulativna vrednost ene ure za nekvalificiranega delavca, ki je bila postavljena ob reformi 200 S-din, naj se z ozirom na 56 odstotno zvišanje življenjskih stroškov poviša na 312 S-din za NK, 330 S-din za PK, 445 S-din za KV in 550 S-din za VK.

— Razmerje med nekvalificiranim delavcem naj bi bilo od 1:1,75 do 1:2.

— Kalkulacijske osnove naj se avtomatsko regulirajo vsako leto v sorazmerju z gibanjem življenjskih stroškov, ki jih ugotavlja Zavod za statistiko SRS.

— Terenski dodatek, v kolikor bo po novih predpisih o delitvi dohodka, še ostal, naj ne presega maksimalne višine 20% osebnega dohodka. Isti se naj izplačuje ne po času, temveč se naj veže na akordni učinek delavca.

25 km in ne traja tako delo več kot 40 dni, se jim izplačuje 40% TD. V tej višini TD so upoštevani tudi prevozni stroški, kot tudi vsi drugi stroški, razen za prvo in zadnjo vožnjo, katero poleg terenskega dodatka, plača podjetje.

Če traja delo več kot 30 dni, pripada tem delavcem gradbišni terenski dodatek.

Za izplačevanje TD pa veljajo naslednji pogoji:

a) na določeni enoti je lahko dodatek izplačan le do dosežene,

— Gradbena podjetja naj preidejo takoj v kalkulacijah na nove kalkulativne osnove.

Kljub licitacijam, na katerih se bodo podjetja še srečavala, bodo ponudbe izdelane na višjih kalkulacijskih osnovah, ki bodo zagotavljale gradbenemu delavcu višji osebni dohodek, podjetju pa normalne sklade, s katerimi bodo podjetja lahko nabavljala potrebno mehanizacijo in uvajala sodobno tehnologijo dela.

Upravičenost povečanja kalkulacijskih osnov in s tem tudi osebnega dohodka delavcev nam prikazuje lansko letno povprečje osebnih dohodkov v gradbeništvu, ki zaostaja za 8% za povprečjem v gospodarstvu Slovenije. V primerjavi z ostalimi evropskimi državami, imajo gradbeni delavci teh držav 10—30% višje povprečne osebne dohodke kot pa industrije.

normirane višine, tj. do vsote, ki izvira iz normirane vsote osebnih dohodkov in odstotka dodatka.

b) dodatek se zniža za neupravičene izostanke in sicer:

pri izostankih 4 ure na mesec se zniža TD za 25%

za 12 ur 75% in

za 16 ur 100% TD.

Terenski dodatek se izplačuje od mase OD, pri čemer pa so izločeni dodatki za delo v podaljšanem delovnem času, nočno delo in drugi dodatki.

IZLETI

»KOMPAS« je v svoj letošnji program vključilo nekaj nadvse zanimivih potovanj v Švico, Italijo in Avstrijo.

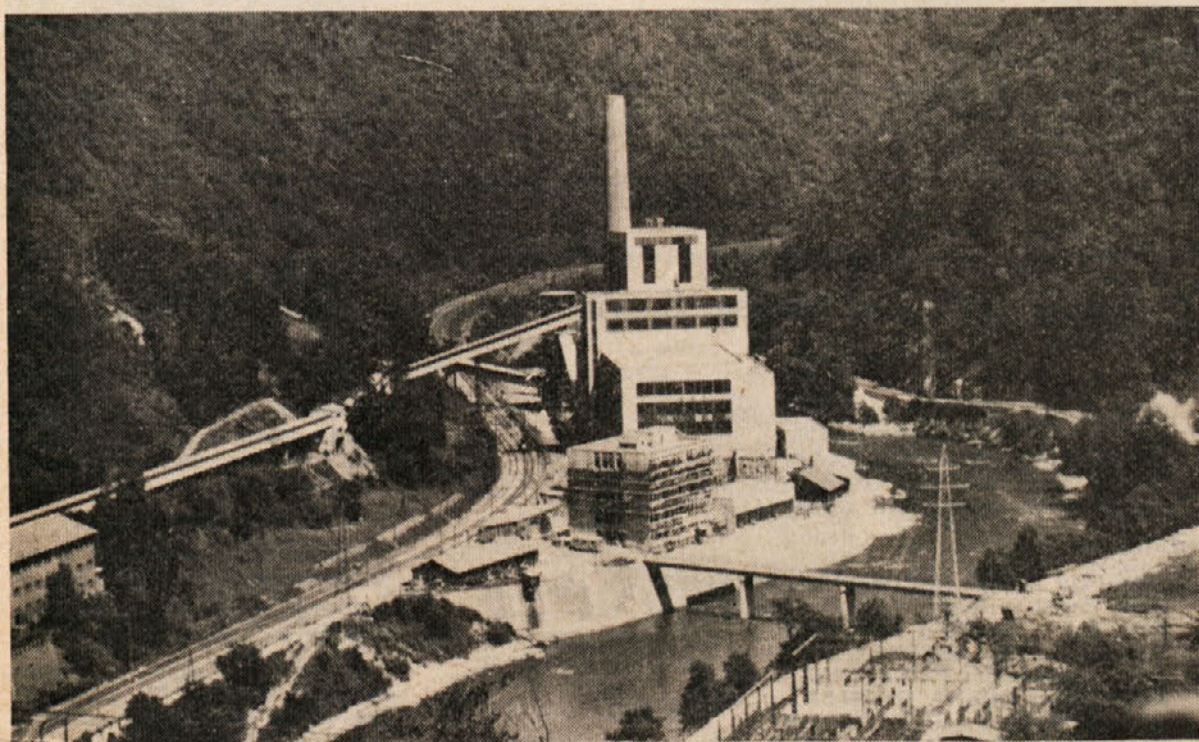
Posebno zanimivo je vsekakor potovanje v Julijske Alpe, tj. v najlepše alpske predele Avstrije, Švice in severnoitalijanskih jezer. Največja zanimivost tega potovanja je izlet z gorsko železnico, ki je deloma speljana v severni steni Eigerja na 3.454 m visoki JUNGFRAUJOCH. To potovanje z avtobusom bo od 18. do 25. avgusta 1968.

Cena potovanja je 1.140,00 N-din. V tej ceni so vključeni: avtobusni prevoz, izlet z gorsko železnico na Jungfrauoch, hotelske usluge, ki so v programu, ogledi mest, švicarska vstopna viza, stroški organizacije ter vodstvo potovanja.

Prijave za izlet sprejema Kompasova poslovalnica v Celju do 30. 7. 1968.

Vse podrobnejše informacije o izletu dobite v Kompasovi poslovalnici v Celju vsak dan od 7.30 do 12.30 ure dopoldne ter od 16. do 18. ure popoldne.

Za tistega, ki je prijatelj visokih planinskih vrhov, bo ta izlet vsekakor nadvse prijetno in nepozabno doživetje.

Izgradnja TE II se zaključuje in pripravlja poskusni pogon. Slika prikazuje celoten kompleks z zahodne strani.

Predsednik štaba CZ
Vital Mlejnik dipl. gr. ing.

ANALIZA AKCIJE CIVILNE ZAŠČITE dne 7. 6. 1968

Akcija notranjega obveščanja aktiviranja ekip je bila zelo uspešna, saj so bile posamezne ekipe na zbornih mestih že po 35 minutah od časa, ko je bil dan znak za aktivizacijo. Z oceno akcije smo lahko zadovoljni, razen dejstva, da je ponovna akcija istega dne povzročila negotovost in zmedo.

Zunanji alarmni znaki akcije civilne zaščite so bili tega dne zelo pomanjkljivi in večina članov štaba in enot naše civilne zaščite alarmnega znaka sploh niso slišali. Mnenje našega štaba je, da je potrebno novi predel Otoka opremiti s sireno in jo aktivirati v primeru vaje ali drugih potreb.

Nadaljnji del analize je ugotovil še naslednje:

a) Oprema

Za potrebe štaba in vodij ekip je treba takoj nabaviti prenosne luči (akumulatorske ali baterijske). Obstaja namreč nevarnost, da ob elementarnih in drugih nezgodah zmanjka električnega toka, zaradi česar bi bila vsaka akcija onemogočena v nočnem času. Zaradi tega so prenosne luči potrebna oprema in jih je treba takoj nabaviti.

V prostorih avtoparka je treba pripraviti:

- 15 parov gumijastih škornjev;
- 5 parov ribiškkih škornjev;
- 15 parov dežnih plaščev.

To je potrebna zaščitna oprema za šoferje in strojnike ter druge reševalce, ki se lahko opremijo takoj po prihodu na zborni mesto. Že v naprej je potrebno pripraviti reverze za izdajo teh zaščitnih sredstev.

b) Orodja

V delavskem naselju v Celju — Ribarjeva ulica je za namene civilne zaščite pripraviti in vskladiščiti:

- 20 komadov krampov;
- 20 komadov lopat;
- 5 železnih lomilk;
- 10 parov gumijastih škornjev;
- 10 komadov dežnih plaščev.

Manjkajoče orodje, opremo in zaščitna sredstva se kasneje lahko dvigne v centralnem skladišču na Dečkovi cesti 10, medtem ko je navedeno orodje in zaščitna sredstva v delavskem naselju za takojšnjo opremo ekip.

c) Sredstva obveščanja

Mnogi člani štaba civilne zaščite nimajo telefonov, zaradi česar je potrebno, da se v interesu čimprejšnje aktivizacije članov štaba in enot uredijo telefoni:

- v stanovanjskem bloku na Otoku 13;
- telefonska linija na Ostrožno;
- telefon v Malgajevo ulico 14;
- v službo civilne zaščite je treba vključiti tudi tovarišico Bezla Ivico, ki ima že telefon.

Napravo linij in dobavo telefonov je treba izposlovati preko štaba civilne zaščite pri občini Celje.

d) Phonoport

Obstaja možnost, da se v primeru elementarne nezgode uniči žični sistem obveščanja (telefo-

ni) in je za tak primer neobhodna potreba za brezžični govorni aparat. Štab je informiran, da je nabavna cena za posamezne phonoportne od 750 do 8.500 N-dinarjev. Ker pa štab nima ustreznih podatkov o zmogljivosti posameznih aparatov, o sistemu delovanja, o vključevanju v ostali sistem obveščanja službe civilne zaščite, je prevzel zadolžitev tovariš Škoflek, da ugotovi koristnost, potrebo in možnost nabave teh aparatov.

e) Nasipi

Zadnja poplava je pokazala, da je problem nasipni material za nujne akcije tehnične reševalne ekipe. Ker so prodišča in nahajališča gramoza ob poplavih nedosegljiva je sprejet sklep, da se v prostorih kovinskih obratov pripravi deponija ca. 30 m³ nasipnega materiala, ki bi ga uporabili ob najkriticnejših primerih.

rabili ob najkriticnejših primerih.

f) Poplave

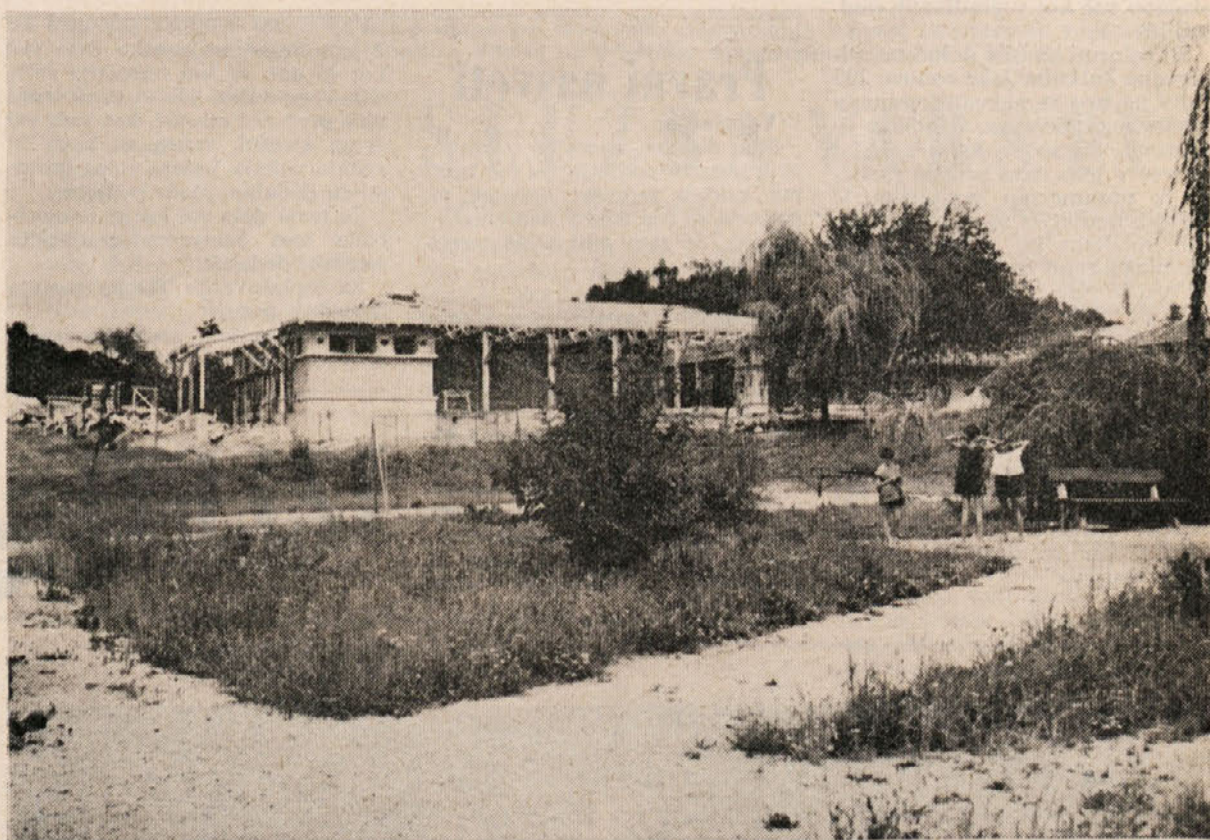
Štab ugotavlja, da je poplavno področje na območju Sušnice in Koprivnice veliko nevarnejše vse dokler ne bo dokončan kolektor. To je bilo nesporno ugotovljeno pri poplavih dne 7. na 8. junija 1968, ko je dosegla voda na kovinskih obratih podjetja tako višino kot doslej še nikoli, iz tega izhaja, da je ogroženost poplav v tem predelu mnogo večja in da je nujno dokončati razbremenilnik Sušnice in Koprivnice. V ta namen predlagamo, da naj se izdela provizorno korito razbremenilnika, ki bi prišel v funkcijo samo ob poplavih.

Kot ukrep za zmanjšanje nevarnosti poplav v obratih je treba pripraviti pripomočke za pravočasno dviganje strojev in strojnih naprav iz poplavljenega ob-

močja. Tak ukrep je potreben, ker je zadnja poplava pokazala, da je reševanje strojev pred obstoječimi okvarami možno samo z ustreznimi napravami in pripravi. Za izvedbo tega sklepa je zadolžen vodja kovinskih obratov.

g) Informiranost

Vsi člani štaba, vodje ekip in enot in po možnosti tudi ostali člani civilne zaščite, naj bi prejeli v priročni obliki tiskane vse osnovne podatke, ki bi služili kot opomin za hiter in takojšen ukrep. Priročnik naj bi vseboval: alarmne znake, spisek važnejših telefonskih števil, važnejše naslove, zborna mesta, organizacijsko shemo civilne zaščite itd. Člani štaba in vodje enot pa naj prejmejo še zemljevid mesta Celja, ki naj bo opremljen z oznakami zbornih mest.

Gradbišče samostrežne trgovine na Lipi nad Storami. Dovršitveni rok je izredno kratek, zato bo treba temeljito pripraviti vsa zaključna dela.

Repertoarni načrt za sezono 1968/69 Slovenskega ljudskega gledališča Celje.

KLASIKA:

William Shakespeare: VESELE WINDSORKE
Maksim Gorki: MALOMEŠCANI
Nicolo Machiavelli: MANDRAGOLA
Henrik Ibsen: SOVRAŽNIK LJUDSTVA
Bertol Brecht: BERAŠKA OPERA

SODOBNA DELA:

Jean-Paul Sartre: NEPOKOPANI MRTVECI
Josip Jurčič — Andrej Inkret: DESETI BRAT
Fran Roš: CAROBNA PIŠCALKA
Djordje Lebovič: SREBRNE VEZI
Duško Roksandić: PTICE BREZ JAT
Neil Simon: ČUDNA DVOJICA
William Goodhart: GENERACIJA
Saul O'Hara: TVEGANA POROKA

Obvestilo

Na podlagi določb pravilnika o strokovni izobrazbi in praksi tehničnega kadra pri GIP »Ingrad« Celje, morajo kandidati za izdajo pooblastila predložiti naslednjo dokumentacijo:

1. Prepis diplome
2. Dokazilo o opravljeni praksi (natančen opis operativne prakse)
3. Predpis potrdila o opravljenem strokovnem izpitu
4. Vlogo za izdajo pooblastila za odgovornega vodjo gradbenih del oz. za izdelavo investicijsko tehnično dokumentacijo.

Dokumentacijo je predložiti vodji kadrovske splošne službe.

NEZGODNO ZAVAROVANJE ČLANOV KOLEKTIVA

Vse člane kolektiva obveščamo, da so nezgodno-življenjsko zavarovani s polico št. I 001577 in sicer:

I. skupina za smrt 27,000,00, za invalidnost 54,000,00 ND.

II. skupina za smrt 18,000,00, za invalidnost 36,000,00 ND.

III. skupina za smrt 13,500,00, za invalidnost 27,000,00 ND.

IV. skupina za smrt 10,800,00, za invalidnost 21,600,00 ND.

V. skupina za smrt 9,000,00, za invalidnost 18,000,00 ND.

V I. skupino spadajo direktor, tehnični vodja in vsi inženirji ter tehniki, ki delajo izključno samo v pisarni.

V II. skupino spadajo inženirji in tehniki na terenu.

V III. skupino spadajo tehniki, gradbeni delovodje, nadzorniki

pri delu, ki delajo izključno na terenu.

V IV. skupino spadajo delavci vseh kategorij.

V V. skupino spadajo delavci v kamnolomu, šoferji, strojniki, delavci na dimnikih itd.

Vsi šoferji so zavarovani še posebej za 10000,00 ND.

Vsi strojniki na samohodnih strojih so zavarovani še posebej za 10000,00 ND.

Montažna skupina v sestavi Gnilšek, Roškarič, Jalšovec, Romih, Rajh, Sivka, Gmajner, Jamnišek, Mirnik, Ajdink, je zavarovana posebej s polico št. I 001578 in sicer: za smrt 13500,00 ND, za invalidnost 27000,00 ND, poleg tega imajo pravico do dnevne odškodnine za čas bolovanja 13,50 ND dnevno.

Pojem nezgode:

Za nezgodo se šteje vsak nenaden, od zavarovančeve volje neodvisen dogodek, ki deluje v glavnem od zunaj in naglo na zavarovančovo telo ter ima za posledico njegovo smrt, popolno ali delno invalidnost, prehodno delovno nezmožnost ali okvaro zdravja, ki zahteva zdravniško pomoč.

Za nezgodo se štejejo zlasti naslednji dogodki: povozitev, trčenje, udarec s kakim predmetom, udar električnega toka, udar strele, padec, spodrslijaj, strmogavljenje, ranitev z orožjem, z različnimi drugimi predmeti ali eksplozivnimi snovmi, vboj s kakim predmetom, udarec ali ugriz živali.

Sem se šteje tudi: zastrupitev prebavnih organov s kemičnimi sredstvi ali s hrano. Zastrupitev

zaradi vdihavanja plinov ali pare. Okužba poškodbe, ki je nastala zaradi poškodbe pri delu ali izven. Opekline z ognjem ali elektriko, vročimi predmeti, tekočinami ali paro, s kislinami, lužninami itd.

Zadavitev ali utopitev. Dušitev ali zadušitev zaradi zasipanja. Mrčesni pik, razen če takšen pik povzroči kako nalezljivo bolezen. Preteg mišic, izpah, zvin, zlom kosti, ki nastanejo zaradi naglih kretanj ali nenadnih naporov. Delovanje svetlobe, sončnih žarkov, temperature ali slabega vremena, če je bil zavarovanec takšnemu delovanju izpostavljen zaradi nezgode, ki se je neposredno pred tem zgodila ali mu je bil izpostavljen zaradi reševanja človeškega življenja.

Za nezgodo se pa nikakor ne štejejo:

Vse navadne, nalezljive in poklicne bolezni. Bolezni, ki nastanejo zaradi psihičnih vplivov. Trebušne, popkovne, vodne in podobne kile, razen tistih, ki nastanejo zaradi poškodbe trebušne stene po neposrednem delovanju mehanske zunanje sile.

Infekcije in obolenja, ki nastanejo zaradi raznih oblik alergije, zaradi rezanja ali trganja žuljev in drugih izrastkov trde kože. V zavarovanje niso vključene nezgode, ki nastanejo:

ob potresu, zaradi vojnih dogodkov in mobilizacije, zaradi aktivne udeležbe v oboroženih uporih in vstajah, pri upravljanju motornih vozil vseh vrst na javnih cestah, če voznik nima veljavnega dovoljenja pa upravljanje z ustrežno vrsto motornega vozila. zaradi poškodbe, ki jo pridobi v pretepu, zaradi poskusa ali izvršitve samomora, ali ker je sklenitelj, zavarovanec ali upravičenec namerno povzročil nezgodo. Izključene so tudi obveznosti zavarovalnice, če je bil zavarovanec ob nezgodi pod vplivom alkohola.

Dolžnosti do zavarovalnice:

Zavarovanec ki je zaradi poškodbe bolan, je dolžan: da se po možnosti takoj zateče k zdravniku oziroma, da pokliče zdravnika zaradi pregleda in nujenja pomoči in da nemudoma ukrene potrebno za zdravljenje, ter da se glede na zdravljenje ravna po zdravnikovem nasvetu.

Da v 60 dneh zavarovalnici prijavijo nezgodo, če mu to dopušča njegovo zdravstveno stanje, sicer pa v 60 dneh od dneva, ko mu je glede na njegovo zdravstveno stanje to omogočeno.

Da v prijavi nezgode da zavarovalnici vsa potrebna obvestila in podatke, zlasti o kraju in času, ko se je nezgoda pripetila popoln opis dogodka, ime zdravnika, ki ga je pregledal, ali ga zdravil, izvid lečečega zdravnika o vrsti telesnih poškodb, o nastalih in morebitnih posledicah, kakor tudi podatke o telesnih hribah, pomanjkljivostih in boleznih, ki jih je zavarovanec imel morebiti že pred nezgodo.

Obveščamo vse člane kolektiva, da ima naše podjetje svojega poverjenika, ki uraduje vsak dan od šeste do štirinajste ure na Dečkovi cesti 10 v Celju, vsak petek popoldne od četrte do šeste ure pa ureja zadeve zavarovanja tov. Lea Čmak.

Se en detajl z gradbišča TE II v Trbovljah. Posnetek upravno tehnične stavbe s črpalščem.

KOMBI NOVE LAHKE GRADBENE PLOŠČE

Lastnosti

KOMBI plošče so lahke gradbene plošče sestavljene iz dveh materialov — plasti stiropora in izolita (heraklita). So lahko dvoslojne — stiropor + izolit, ali troslojne — izolit + stiropor + izolit. Obam ateriala sta med samim proizvodnim postopkom monolitno vezana. Stiropor dobi v kombinaciji z izolitom večjo trdnost — kompaktnost in prijemljivo površino za vse vrste ometov.

Tehnični podatki

Dimenzije: 500 × 1.000 mm
500 × 2.000 mm

Teža: 140—160 kg/m²
Toplotna vrednost: λ = 0,028 kcal/m h° C pri 0° C

DVOSLOJNE PLOŠČE stiropor + izolit

20 mm + 5 mm = 25 mm
30 mm + 5 mm = 35 mm
45 mm + 5 mm = 50 mm

TROSLOJNE PLOŠČE izolit + stiropor + izolit

5 mm + 15 mm + 5 mm = 25 mm
5 mm + 25 mm + 5 mm = 35 mm
5 mm + 40 mm + 5 mm = 50 mm
kot izolatorji betonskih sten.

Uporaba

KOMBI plošče je mogoče vsestransko uporabiti. Lahko se zagajo na poljubne željene oblike in formate. Pritrjujejo se z žebli ali vijaki, odnosno s specialnim vezivom. Zaradi majhne teže in dobre toplotne ter zvočne izolacije služijo kot obloge fasadnih sten, zidov in stropov — opečnih ali betonskih. Vgrajujejo se v strope pod vodi, služijo kot izolatorji ravnih betonskih streh in šednih konstrukcij. Posebno so primerne za gradnjo predelnih sten kot samostojni nosilni elementi ali obloga lesenega ogródja. Vgrajujejo se v opaže kot izolatorji betonskih sten

Troslojne plošče se lahko uporabljajo kot opaži in obenem obojestranska obloga betonskih sten betoniranih na mestu, kar predstavlja za gradbeništvo velik prihranek. Zmanjša se odstotek bruto proti neto kvadraturi objekta — majhna debelina sten zaradi odličnih termičnih in akustičnih svojstev plošč.

Način pritrdjevanja plošč na opečni ali betonski zid odnosno strop:

Kot vezivo se uporablja fina cementna malta, ki se doda jubinol lepilo. Vezivo se nanaša na KOMBI ploščo točkovno, nato se plošča pritisne na željeno podlago. Stike med ploščami prekrijemo s steklenim voalom in premažemo z razredčenim vezivom. Na tako pripravljeno površino lahko izvršimo vse vrste ometov.

Receptura za vezivo

1,5 dela jubinol 5 A
3 dele cementa
7 delov mivke

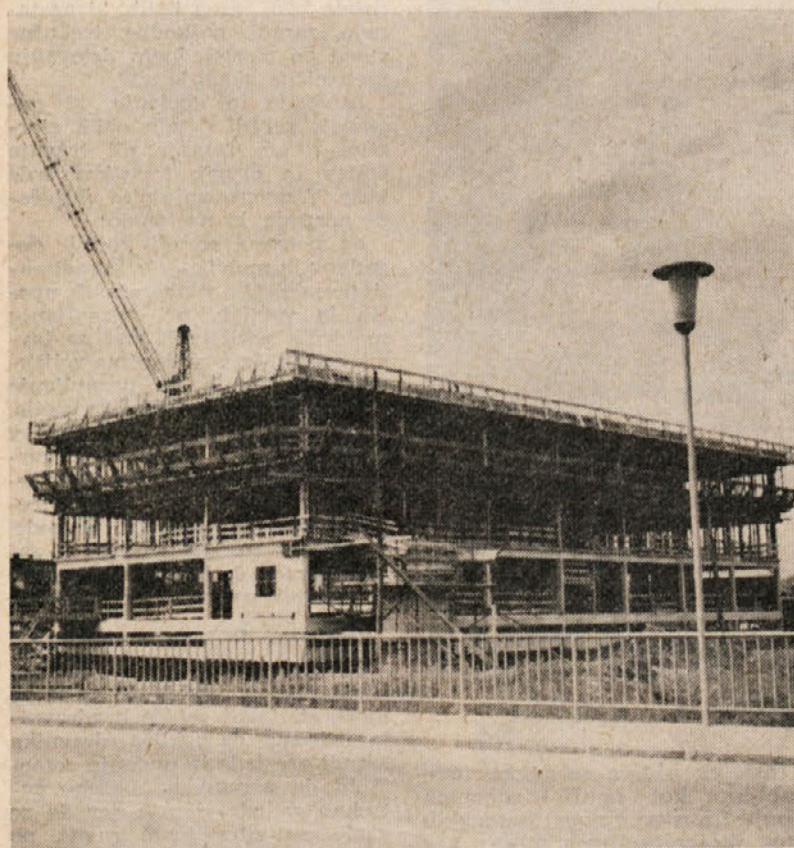
Vode se doda toliko, da se dobi konsistenca zidne malte.

PRISPEVKI V ZVEZI Z OSEBNIMI DOHODKI V LETU 1968

Prispevki iz osebnega dohodka iz delovnega razmerja, prispevki za izobraževanje, prispevki za socialno zavarovanje, prispevek za neposredno otroško varstvo in otroški dodatek ter prispevek za zaposlovanje se obračunavajo in plačujejo po stopnjah, določenih za leto 1968, ne glede na čas, na katerega se ti osebni dohodki nanašajo. Tudi iz osebnih dohodkov za leto 1967, izplačanih v letu 1968, se obračunavajo in plačujejo prispevki po stopnjah, določenih za leto 1968.

Stopnje prispevkov, ki so v skladu s priporočili republiških organov pa so za **redno delovno razmerje**:

	Bruto %	Neto %
a) prispevek iz delovnega razmerja in prispevek za izobraževanje	13,16	19,57
b) osnovni prispevki za socialno zavarovanje	17,50	26,03
c) prispevek za otroško varstvo	1,80	2,67
č) prispevek za zaposlovanje	0,30	0,45
skupaj	32,76	48,72
d) sredstva za stanovanjsko izgradnjo	4,00	5,95
e) prispevek za izgradnjo Skopja	1,00	1,49
Vsega skupaj	37,76	56,16

Skupaj z gradb. vodstvom »Gradis« iz Celja gradimo novo skladišče za podjetje Tkanina-Galanterija Celje pri mostu čez Voglajno.

K nekaterim prispevkom pojasnjujemo:

Prispevek iz delovnega razmerja in prispevek za izobraževanje se po priporočilih republiških organov sestoji iz:

	%
— iz zvezne stopnje	4,70
— republiške stopnje	1,51
— republiške stopnje za izobraževanje	1,95
— občinske stopnje	5,00
skupaj	13,16

Osnovni prispevki za socialno zavarovanje sestoji iz:

	Bruto %	Neto %
— stopnje osnovnega prispevka za invalidsko in pokojninsko zavarovanje	12,50	7,51
— stopnje prispevka za zdravstveno zavarovanje	5,00	18,52
skupaj	17,50	26,03

Stopnja prispevka za otroško varstvo (1,80 %) je predpisana z republiškimi predpisi (Ur. l. SRS št. 5/68).

Stopnja prispevka za zaposlovanje, ki znaša 0,3 % (Ur. l. SRS št. 5/68) je tudi predpisana z republiškimi predpisi.

Stopnje prispevkov iz osebnega dohodka iz delovnega razmerja **z manj kot polovico polnega delovnega časa** znašajo:

	Bruto %	Neto %
a) prispevek iz delovnega razmerja in prispevek za izobraževanje	13,16	15,60
b) prispevek za nesrečo pri delu in poklicno obolenje	2,50	2,96
skupaj	15,66	18,56
č) sredstva za stanovanjsko izgradnjo	4,00	4,73
č) prispevek za izgradnjo Skopja	1,00	1,18
Vsega skupaj	20,66	24,47

Stopnje prispevkov iz osebnih dohodkov za **dopolnilno delo** so:

1. za nadurno delo v lastni organizaciji

	Bruto %	Neto %
a) prispevek iz delovnega razmerja in prispevek za izobraževanje	11,65	17,25
b) dodatni prispevek za zdravstveno zavarovanje	5,00	7,40
c) posebna stopnja republiškega prispevka iz delovnega razmerja	15,81	23,40
skupaj	32,46	48,05
č) sredstva za stanovanjsko izgradnjo	4,00	5,90
d) prispevek za izgradnjo Skopja	1,00	1,48
Vsega skupaj	37,46	55,43

2. za delo pri drugi delovni organizaciji

	Bruto %	Neto %
a) prispevek iz delovnega razmerja in prispevek za izobraževanje	13,16	16,08
b) dodatni prispevek za zdravstveno zavarovanje	5,00	6,11
skupaj	18,16	22,19
c) sredstva za stanovanjsko izgradnjo	4,00	4,87
č) prispevek za izgradnjo Skopja	1,00	1,22
Vsega skupaj	23,16	28,28

Prispevki iz osebnih dohodkov **upokojeencev**:

	Bruto %	Neto %
a) prispevek iz delovnega razmerja in prispevek za izobraževanje	11,65	17,25
b) prispevek za nesrečo pri delu in poklicno bolezen	1,50	2,22
c) posebna stopnja republiškega prispevka iz delovnega razmerja	19,31	28,59
skupaj	32,46	48,06
č) sredstva za stanovanjsko izgradnjo	4,00	5,90
d) prispevek za izgradnjo Skopja	1,00	1,48
Vsega skupaj	37,46	55,44

Prispevki iz osebnih dohodkov **pripravnikov**:

a) osnovni prispevek za socialno zavarovanje	25,93
b) prispevek za otroško varstvo	2,67
c) prispevek za zaposlovanje	0,44
skupaj	29,04

Silva Črepinšek

V zaključenem šolskem letu so diplomirali naslednji študenti podjetja:

— na Ekonomski fakulteti v Ljubljani: Hönigman Marija;
— na Tehnični srednji šoli v Celju, gradbeni oddelk: Draškovič Ignac, uspeh prav dober, Ferik Franc, uspeh dober, Gornik Karl, uspeh prav dober, Pukl Rajko, uspeh prav dober, Zalar Branko, uspeh prav dober;

— na Ekonomski srednji šoli v Celju: Vengust Ivanka, uspeh odličan, Steble Ivan, uspeh prav dober;

— na Administrativni šoli v Celju: Sever Sonja, uspeh zadosten;

Uredništvo Glasila vsem iskreno čestita!

Nove možnosti obdelave fasad

Z namenom, da bi se izboljšala kvaliteta fasadnih ometov glede na odpornost proti mehanskim in vremenskim vplivom, hkrati pa, da bi se skrajšal čas izdelave, strokovnjaki še vedno iščejo nove možnosti proizvodnje in nove materiale, ki bi odgovarjali tem zahtevam.

Prva faza v tem iskanju so suhi fasadni ometi. Kvalitetno izbrane sestavine ometa se v najbolj ugodnem razmerju mešajo po industrijskem postopku. Ker je proizvodnja koncentrirana, je mogoča stalna kontrola kvalitete ter uporaba mehanizacije in kvalificirane delovne sile, kar znižuje proizvodne stroške.

Največ se pri nas uporabljajo suhi fasadni ometi »Terrabona« in »Hirofa«, ki jih proizvaja »Samoborka«. Terrabona ter hirofa sta mešanici kvalitetnih barv, hidratiziranega apna, cementa ter marmorne moke. Odporna sta proti mehanskim in atmosferskim vplivom.

POSTOPEK NANAŠANJA TERRABONE

Pred nanašanjem terrabone se mora zidna ploskev temeljito očistiti. Pri opečnem zidu je treba fuge poglobiti za 1,5 cm. Nato se po večkratnem izpiranju z vodo površina prebrizga z grobo cementno malto 1:3 z malim dodatkom apna.

Spodnji omet, ki se nanaša na namočeno površino je običajno 15–20 mm debel. Izdelava se iz podaljšane cementne malte v razmerju: 3 dele apna, 1 del cementa in 9 delov ostrega peska. Na tak način bo dobil podložni omet enako trdnost kot terrabona. Ta sloj ometa se samo prevleče z letvijo brez glajenja, ker mora biti zaradi boljše sprejemljivosti površina hrapava. Ko se podložni omet dobro posuši, se ga obrizga

z vodo, nato pa nanese terrabona. Ta se mora počasi sušiti, da ne izgubi na trdnosti (v poletnem času potrebno vlaženje).

Terrabona se meša z vodo tako, da na 100 kg suhega ometa dodamo 25 l vode. Nanaša se v debelini 10–12 mm pri drobno in srednje zrnatem ometu in do 15 mm pri grobo zrnatem. Izravnavajo se z zidarsko desko. Po šesturnem

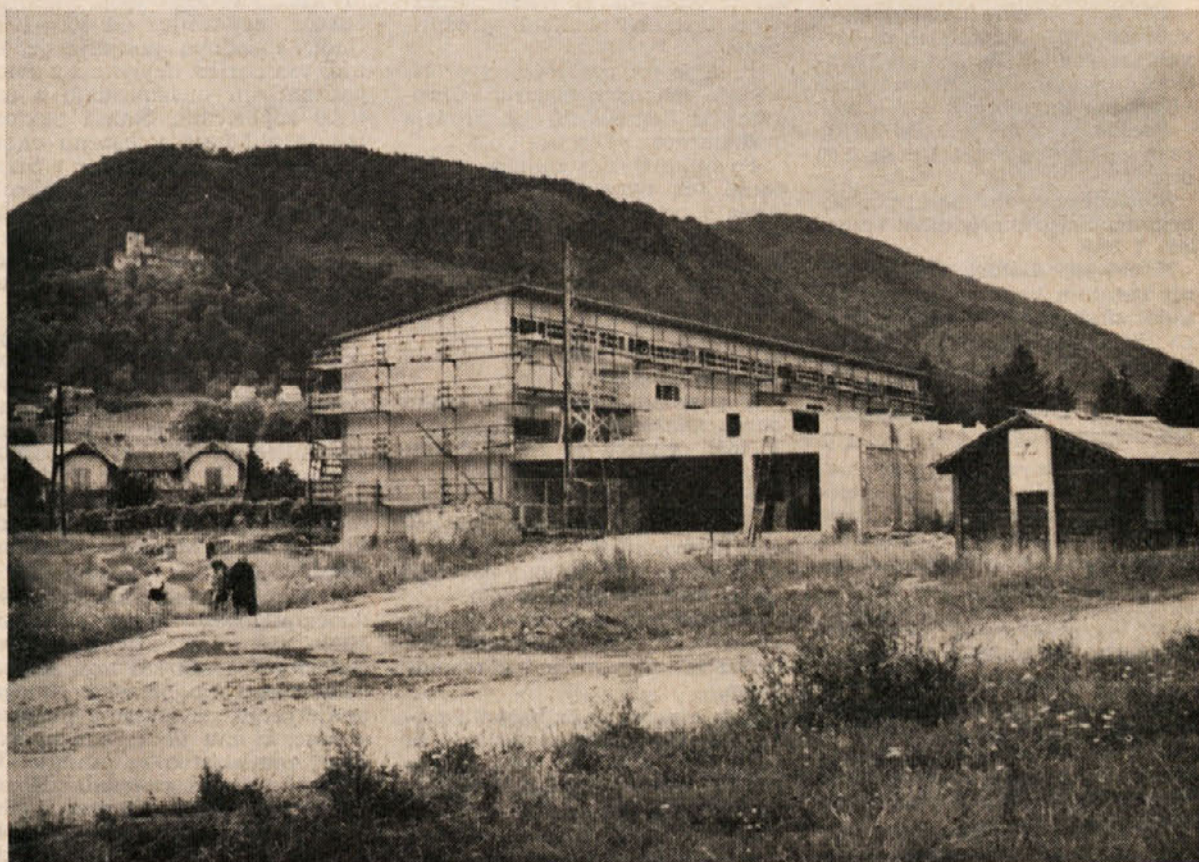
sušenju se omet ostrga s posebnim jeklenim nožem, da se doseže homogenost fasade. Po struganju se odstrani prah z mehko krtačo. Terrabona se lahko nanaša le pri temperaturah nad 0°C.

Poraba: za 1 m² zidne površine je potrebno 20–22 kg suhe terrabone. Cena za 1 kg pa se giblje glede na barvo od 0,40 do 1,10 din.

Skladiščenje mora biti v suhem

prostoru. Ob pravilnem skladiščenju je uporabnost ometa 6 mesecev.

Hirofa je podobnega sestava kot terrabona, le da je prilagojena za brizganje. Tudi priprava podloge se izvede po enakem postopku, le da se preko grobega podložnega ometa nanese fini omet v enakem sestavu kot grobi. Biti mora fino zariban. Po sušenju se ga navlaži

Po daljši prekinitvi se dela na novi šoli v Konjicah zopet nadaljujejo. Delo na objektu bo treba zelo pospešiti, ker se bo pričel pouk v novi šoli že v tem šolskem letu.

Z adaptacijo in nadzidavo 100 let stare šole v Frankolovem je ta lep kraj dobil moderno šolsko poslopje.

in nanese »hirofa«. Hirofa suhi omet se meša z vodo tako, da se na 10 kg suhega ometa doda 50 l vode. Nanašanje se izvede z ježem in to trikrat. Med vezanjem je zlasti v poletnem času potrebno močenje ometa.

Poraba: za 1 m² zidne površine je potrebno 4 kg suhe hirofe. Cena za 1 kg pa je glede na barvo od 0,42 do 1,00 din.

Skladiščenje — za temperaturne pogoje in skladiščenje veljajo enaki predpisi kot za terrabono.

Naslednja faza v iskanju novih kvalitet fasadnih ometov je zamenjava cementnega veziva z umetnimi smolami. Na tržišču se pojavijo več vrst **plastičnih ometov**, ki so zmes mineralnih snovi in umetnih smol. Odporni so proti vremenskim vplivom in »dihajo«. Lahko se nanašajo na vse običajne podloge: beton, ometan zid, keramiko, les, salonit itd. Plastični ometi so že pripravljeni za uporabo. V kolikor je mešanica pregosta, se ji na gradbišču doda le manjša količina vode. Nanašanje ometa je dopustno le pri temperaturah nad 12°C, v izrazito sončnem vremenu pa ni priporočljivo, ker omet prehitro veže in izgubi svojo odpornost proti podnebnim vplivom.

(Nadaljevanje na 10. strani)

NOVE FASADE

(Nadaljevanje z 9. strani)

NACIN IZVEDBE PLASTICNIH OMETOV

Plastični omet zahteva posebno pripravo podlage. Biti mora povsem čista in brez prahu. Da se doseže povezava s podlago, je treba najprej nanesti s čopičem osnovni premaz, ki se ga pred uporabo razredči z vodo v razmerju 1:7 do 1:8.

Ko se osnovni premaz posuši, se z ježem nanese plastični omet v enem sloju debeline nekaj mm.

Plastične omete izdelujejo v več različnih granulacijah in barvah tovarne »JUB« Dol pri Ljubljani, »Samoborka« Samobor in »Karbon« Zagreb.

Poraba na 1 m² je 1 do 2,5 kg cena za 1 kg pa je od 4,40 do 5,80 din.

Skladiščenje: obstojnost plastičnega ometa je v originalni embalaži 1 leto.

Najnovejši dosežek v proizvodnji fasadnih barv pri nas so fasadni obrizgi na bazi sintetičnega kaučuka. Njihova prednost pred plastičnimi ometi je v tem, da se ne razredčujejo z vodo in so zato neodvisni od temperaturnih pogojev okolja.

Nanašajo se na vse vrste ometov, beton, plinobeton, azbestcement, naravni kamen ter ostale gradbene materiale. Omogočajo »dihanje« fasade, hkrati pa preprečijo vdor vlage z zunanje strani. Primerne so za vse vrste podnebij, nanašajo pa se lahko tudi pri temperaturah pod 0° C.

Pri novogradnjah se lahko prvi namaz nanese že 8 dni po zračenju betona, zidanju ali ometavanju. Pred nanašanjem predfluatiranje ni potrebno. Po 24 urah se za prvim premazom nanese še drugi končni premaz.

Pri obstoječih objektih se je treba seveda prilagoditi podlagi. Pri apnenih barvah je treba stari premaz odstraniti z žičnimi krtačami. Krpana mesta na fasadah je treba sušiti vsaj 8 dni. Na

tako pripravljeno podlago se lahko nanesejo te barve po enakem postopku kot pri novih objektih. Silikon fasadni premazi morajo biti stari vsaj eno leto, da lahko nanesejo preko njih fasadex barve.

Stare površine, ki so prebarvane z dispozijskimi barvami, ali razpokane in krhke, je treba odstraniti. S fasadex barvami se lahko zaščitijo tudi stari žlebovi, vendar jih je treba predhodno očistiti. Naravni kamen, beton, les in pločevina se lahko prebarvajo brez kakršnihkoli priprav.

Prva je pri nas začela s proizvodnjo teh barv tovarna »Chromos« iz Zagreba, ki jih prodaja pod imenom »Fasadex«.

Po njihovih navodilih za nanašanje teh barv se prvi premaz meša s posebnim »fasadex« razredčilom št. 3990 (10—15 %) in se nanese v tankem sloju. Da bi bila povezava tega premaza s podlago čim boljša, se ta nanaša z valjem. Po 24 urah se nanese drugi premaz brez razredčila z volnenim valjkom.

V posebnih primerih se lahko barva nanaša tudi z brizganjem. V tem primeru je treba dodati manjšo količino razredčila.

Poraba: z 1 kg fasadex barve se lahko prebarva 4—6 m², kar zavisi predvsem od vpijanja podlage. Cena za 1 kg fasadex barve se giblje od 15,00 do 16,50 din.

Skladiščenje fasadex barv je neomejeno, če so v originalni embalaži ter niso mešani z razredčilom.

Kot je razvidno iz naštetih primerov, se je izbor materialov za površinsko obdelavo fasad znatno povečal. Novi materiali omogočajo kvalitetne izvedbe fasadnih površin za vsa klimatska področja.

Delovni postopek je poenostavljen in ni več vezan na vremenske pogoje. Na ta način je dosežena pocenitev gradnje ob zboljšani kakovosti proizvoda.

Elza Črepinšek, dipl. arh.

Jože Pintar

PRAKSA V ČEŠKIH BUDEJEVICAH

Po programu o izmenjavi delavcev med podjetjem »Pozemni stavby« iz CSR in Ingradom, sem bil v času od 1. 6. do 22. 6. t. l. na praksi v Čeških Budejevicah. Bivanje na Češkem je potekalo po programu Pozemni stavby.

Podjetje »Pozemni stavby« je tako imenovano bazensko podjetje, ki zaposluje ca. 7.000 ljudi. Razdeljeno je na pet gradbenih in eden vodogradbeni sektor. Sektor zaposluje od 800—1000 ljudi. V sklopu podjetja je še tudi vsa obrtna dejavnost z avtoparkom in mehanizacijo s ca. 1.100 zaposlenih. Sedeži sektorjev se nahajajo v bazenu okoli Čeških Budejevic in sicer v Strahonicah, I. Hradec, C. Krumlovu, Piseku in C. Budejevicah. Direkcija podjetja v Čeških Budejevicah. Podjetje ima v svojem sestavu 3 lastne obrtne šole, v katerih vzgaja 800 vajencev.

Vsa drobna mehanizacija je dodeljena sektorjem, dočim pa obstoja za težko mehanizacijo posebna enota v Čeških Budejevicah. Podjetje je zelo močno mehanizirano in ima v svojem parku okoli 70 žerjavov. Podjetje gradi pretežno le po sistemu montažne gradnje in so le redki v gradnji objekti v klasični izvedbi.

Kakor je znano, ima Češka še danes plansko — gospodarski sistem z administrativnim upravljanjem. Prav zaradi tega se vsa dela usmerjajo plansko. Naloga podjetja je, da izvršuje planske obveze, ki mu jih nalaga nadrejeno ministrstvo za gradnje. V podjetju so mi povedali, da so jim naloge znane vnaprej in da že izdelujejo plane za leto 1974. Ker so jim planske obveze oziroma naloge znane, je bilo v podjetju zelo lahko razviti dosledno planiranje. Temu primerno je tudi prilagojena celotna organizacija podjetja. Tako obstajajo

v podjetju vsi mogoči plani. Plane in kalkulacije obdelujejo na mehanografskih strojih. Ker je mehanografski center v Pragi, je tudi oddelek kalkulacij v Pragi.

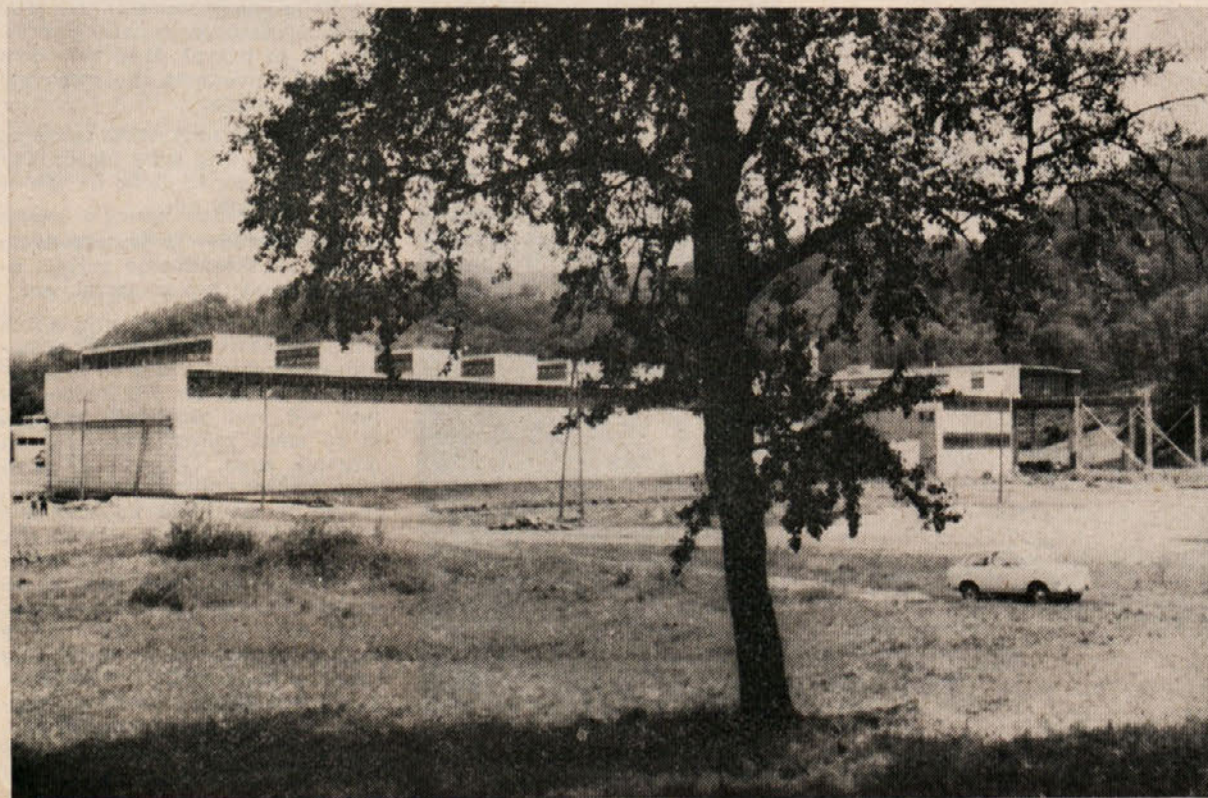
Cene so za vse objekte enake ne glede na lokacije. Iste so za dela v Pragi, Budejevicah ali Prahaticah. V kalkulirani dobiček, odnosno razlika med lastno in prodajno ceno znaša od 8—10 %. Poleg ostalih obveznosti morajo s tem dobičkom pokrivati tudi razlike v večjih transportnih razdaljah, dočim pa razlik v cenah materiala ni, ker so enotne za vso državo.

Najemnino za lahko mehanizacijo zaračunavajo za delovni dan. Za zemeljske stroje (buldozerje, bagre) ugotavljajo efekt in zaračunavajo opravljeno delo. Za dvigalna sredstva zaračunavajo urno najemnino ali tudi za delovni dan. Cenik za trajno najemnino žerjava je sestavljen po istih osnovah kakor pri nas. Posebej zaračunavajo najemnino za efektivno uro, tirni material, transport žerjava do in iz gradbišča ter montažo in demontažo. Plan dela stroja je izdan od ministrstva gradenj in velja za vso državo. Primerjal sem letno število planiranih ur in ugotovil, da ni bistvenega odstopanja od našega plana. Tudi koriščenje mehanizacije se bistveno ne razlikuje od našega. Zanimal sem se za mesečno število opravljenih ur z žerjavom. Dejansko delajo le v eni izmeni, vendar imajo v sezoni podaljšan delavnik od 8—12 ur na dan. Tako je na nekem objektu bilo izvršenih skupno 220 ur, od katerih je bilo efektivnih 189, kar predstavlja 85 % izkoristek. Ugotavljamo, da so tudi naši izkoristki v teh mejah, če niso celo za kakšen odstotek višji.

Ker gradi podjetje pretežno po montažnem sistemu, je montažen tudi sanitarni voz, ki pa v taki izvedbi kot je, za naše razmere ne pride v poštev.

Vse novo zgrajene objekte ogrevajo s toplo vodo. V nobenem objektu nisem zasledil individualne kotlarne. V naselju, ki ima 800 do 1.000 stanovanj, je črpalna postaja, do katere dovajajo paro visokega tlaka iz mestne toplotarne, ki je oddaljena tudi več kilometrov. V Budejevicah imajo dve taki toplotni, ki sta izključno namenjeni za ogrevanje prostorov. V črpalni postaji se visoki tlak pare zreducira na nizki tlak in z isto ogreva vodo po »protitočnih« aparatih za toplotvodno kurjavo. Za ugotavljanje potrošnje pare v posameznem objektu imajo vgrajene merilce kondenzata, na katerih mesečno odčitavajo potrošnjo. Za uravnavanje oziroma izenačevanje temperature na objektih, imajo vgrajene temperaturne regulatorje. Sama instalacija v objektih je zaprtega sistema (kot na Otoku v Celju), v črpalni postaji je tudi tlačna posoda.

V stanovanjih tudi nimajo individualnih grelcev za segrevanje vode za potrošnjo. Toplo vodo za potrošnjo dovajajo prav tako kot paro iz mestne toplotarne. V črpalni postaji registrirajo potrošnjo po objektih. Kaže, da pri-

Kot prvi objekt nove Železarne Štore II prične z rednim obratovanjem v avgustu livarna specialne litine.

PRAKSA

tisk vode v javnem omrežju ne zadošča za premagovanje manometerskih višin objektov. Zato imajo za premagovanje razlik v črpalni postaji nameščene potrebne hidroforne naprave.

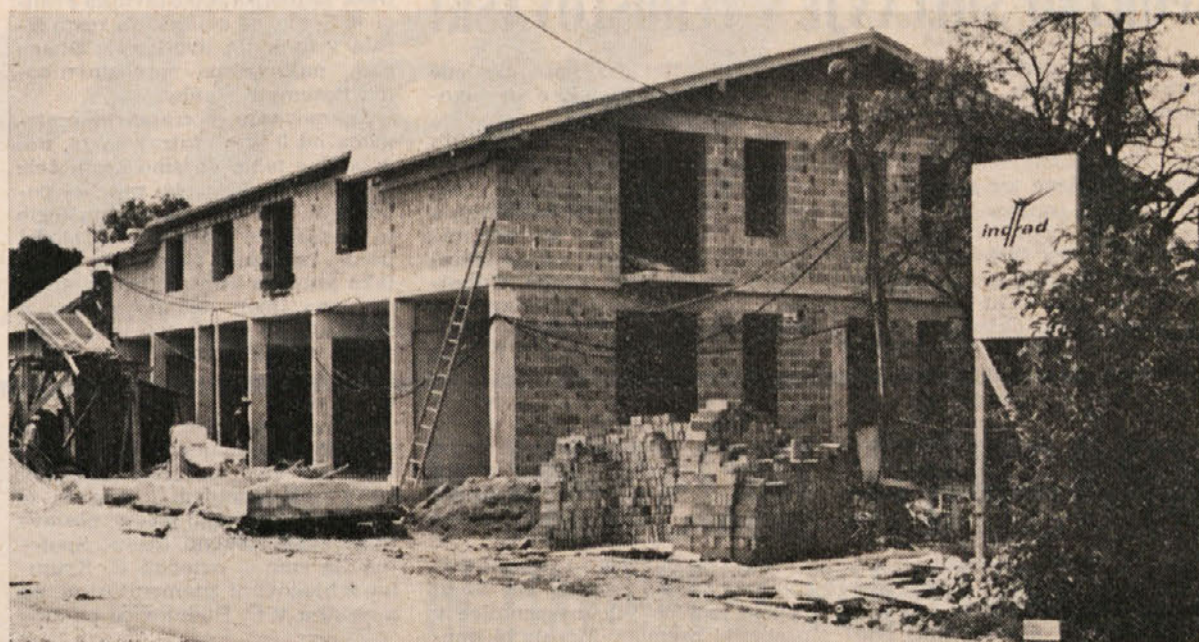
Podjetje obratuje z najetimi krediti in avansi, ki jih prejme že po planu naročnika. Zaradi takega načina podjetju ne primanjkuje obratnega kapitala in ima temu primerno tudi izredno visoko zalogo vskladiščenega materiala. Kljub tako visokim zalogam pa imajo težave z nekaterimi materiali. Za centralno ogrevanje uporabljajo izključno manevranje cepci. Vse loke krivijo hladno iz cevi in imajo za to potrebne stroje. Tudi vse konzole in držala izdelujejo sami. Kompletiranje radiatorjev, tlačno preizkušnje in lakiranje naredijo v delavnici. Posamezne člene sestavijo, strojno privijejo rozete in nato v posebnem koritu, napolnjenem z vodo, preizkusijo radiator na tlak 7 atm. Tako preizkušen radiator namočijo v korito, ki je napolnjeno z radiatorskim lakom in od tu dalje gre v radiator v lopo za sušenje. Ves transport od delovne operacije do operacije je mehaniziran.

Strehe so v ravni izvedbi s hidroizolacijo po sistemu »preskiss« vendar brez zadnjega sloja uvaljanega prodca. Predstavniki podjetja so povedali, da s kritinami nimajo težav. Na objektu, kjer bodo zimski bazeni pa sem opazil, da posvečajo precejšnjo pozornost vmesni zračni izolacijski plasti. V tem primeru je ta plast znašala med rebri, ki so zidana z opeko, od 15—25 cm, torej je med stropno konstrukcijo in kritino res dovoljno zračjenje.

Ogledal sem si tudi nekatere objekte v izgradnji, npr. gradnjo novega naselja v Čeških Prahoticah, kjer gradijo tudi montažne stolpnice. V vseh objektih uporabljajo že omenjene sanitarne voze. Dosledno tudi uporabljajo kovinske vratne okvirje. Elastični instalacijski vertikalni vodi so nadomestni, prekriti z montažno pločevinasto tipsko masko na stopnišču, ki je površinsko estetsko obdelana. V tej maski so tudi števeci in razdelilci.

Med bivanjem na Češkem sem si ogledal tudi nekatere monumentalne objekte, turistične kraje in zgodovinske spomenike. Pokazali so mi tudi hidrocentrale s pregrado Lipno. Zaradi te pregrade Vltave je nastalo okoli 42 km dolgo jezero. Ob tem jezeru so, poleg že obstoječih objektov, v izgradnji nekateri turistični objekti. Podjetje ima tudi svoj počitniški dom. Češki Krumlov je staro mesto z gradom iz 13. stoletja. Žal je bil muzej, ki je v gradu, zaprt. Za mesto je že izdelan načrt restavriranja in je v naslednjih 5 letih predvidena sanacija obstoječih starih objektov. V tem mestu ima podjetje tudi nekaj zastavljenih objektov.

V programu je bil tudi ogled objekta televizijskega pretvornika na Kleti blizu Budejevic. Žal je bila prav ta dan v okviri sedežnica, zato smo se morali vzpenjati po gozdni cesti z doslužno

V razmeroma zelo kratkem času — 4.5 mesecih bo samopostrežna trgovina v Ponikvi dograjena do 18. avgusta, ko je občinski praznik občine Sentjur.

varšovo. Ko smo prišli do podnožja železnega stolpa, ki je visok ca. 60 m, je bilo pokvarjeno tudi dvigalo. Tako smo se po lestvah vzpeli le do aparaturne pretvornika.

Na poti v Orlik smo si ogledali Zidakovsky in Podolsky most. Oba vodita preko Vltave. Prvi je izveden v železu in sicer v ločni konstrukciji na podporah iz obrežja na obrežje. Razpeta dolžina mostu znaša 541 m, puščica loka okoli 70 m in je eden največjih mostov v Češkoslovaški. Most je bil zgrajen po II. svetovni vojni. Drugi most je železobetonski, nič manjše dolžine, vendar je sestavljen iz večjih lokov. Ena največjih gradenj je bila prav gotovo izgradnja hidrocentrale Orlik na Vltavi, pri kateri je sodeloval tudi ing. Čmak. Na tej pregradi so tudi naprave za dviganje rečnih ladij preko pregrade.

Ogledali smo si tudi razstavljene eksponate v gradu Orlik. Grad je fundiran na skali visoki ca. 80 m. Z izgradnjo pregrade za hidrocentrale se je gladina Vltave dvignila za okoli 50 m in je popolnoma spremenila okolje gradu. Omembe vreden je tudi grad Zvíkov. Eden izmed najlepših zvkov je prav gotovo grad Hluboka nad Vltavo, oddaljen kakšnih 10 km od Budejevic. Je zelo lepo opremljen in si ga je vredno ogledati.

Med bivanjem na Češkem mi je bila dana možnost ogleda Prage. Kakor sem že omenil, ima podjetje v Pragi kalkulatorski oddelke. V Pragi izvaja tudi nekatera dela. Seznanili so nas z delom kalkulatorskega oddelka in pa seveda tudi razkazali mehanografski center.

Mesto Praga leži ob levem bregu Vltave. Arheologi cenijo, da so se zametki Prage pričeli nekako okoli 9. stoletja. Ker mi je bil čas skopo odmerjen, sem si ogledal le najzanimivejše zgodovinske znamenitosti. Poleg Hradčanov naj omenim še Karlov most (ime po Karlu IV.), zidan iz kamnitih kvadrov, katerega so začeli graditi v letu 1357 in ga dokončali po daljšem presledku

še v 15. stoletju. Omembe vreden je tudi vodni stolp iz pozne gotike. Hradčanski trg je centralni prostor zahod v notranjost. Iz tega trga je lep pogled na del Prage. Pri vhodu v Hradčane stojita popolnoma mirno dva oborožena vojaka ob stebrih z monumentalno plastiko. Objekti Hradčanov so dejansko nanizani okoli treh trgov. Glavna vhodna vrata izvirajo iz leta 1614. Ob drugem trgu je kapela z originalnimi freskami v zlatu. Omeniti je potrebno tudi špansko dvorano z galerijo, obdelano v renesančnem slogu. V sklopu objektov je tudi galerija slik, kjer najdemo tudi Tizianovo delo »Toaletna mlada žena«. Katedrala Sv. Vida je najvažnejši in največji zgodovinski spomenik, grajen v gotskem slogu, ima v notranjosti tudi Mavzolej kraljev. Tu je mogoče videti zlato krono iz 14. stoletja z vdolanimi 91 kamni (rubini, safiri, smaragdi) in 20 perli. Na tretjem trgu je plastika v gotskem slogu. Jezdec, ki umori pošast. Tu sta romanska in gotska dvorana ter preurejen prostor v sobno dvorano 16. stoletja. Omembe vreden je

tudi Georgov trg in Zlata ulica, kjer so bila skromna stanovanja za služinčad. Danes so v teh prostorih trgovine s spominki.

Med bivanjem v Pragi sem si še ogledal grad Karlštejn, oddaljen kakih 40 km od Prage. Grad je opremljen kot muzej in je precej razgiban. Na tem gradu so vsakoletne ljudske uprizoritve. Tu si je zanimivo ogledati star vodnjak, ki je globok okoli 70 m, vklesan v skalo, to je vse do podnožja grička na katerem stoji grad.

Še bi lahko našteval in opisoval, vendar se vse tisto, kar lahko vidimo ne da opisati. Po 10-dnevnem bivanju na Češkem sem zaključil mojo praksó in moram priznati, da sem se že kar domače počutil. Povsod sem bil zelo gostoljubno sprejet. Da je bilo moje bivanje tako domače in da sem v tem kratkem času toliko videl, gre zahvala kolegom Mizeri in Kurki iz podjetja Podzemni stavby, ki sta se osebno zavzela, da bi bilo moje počutje kar najbolje.

Naši športniki se intenzivno pripravljajo za športne igre gradbinec, ki bodo v mesecu avgustu, saj bodo morali braniti naslov prvaka. V ta namen organizirajo medsebojna srečanja z bodočimi tekmeci na športnih igrah. Na sliki so naše odbojkašice, ki so se skupno z odbojkaši, strelec in kegljači pomerile z enakimi vrstami GP Stavbenik v Izoli.

ŠPORTNO SREČANJE V ČEHOSLOVAŠKI

Gradbeno podjetje Pozemni stavby iz Čeških Budejovic je praznovalo 10. julija dan stavbarjev. V počastitev tega praznika so organizirali tekmovanje v odbojki moški in žene ter v namiznem tenisu moški in žene. Na to tekmovanje so povabili tudi naše športnike. Poleg športnikov, ki so tekmovali, je odpotovalo na Čehoslovaško tudi nekaj takih članov kolektiva, ki aktivno delajo v športnem društvu in predsednik sindikalne organizacije Ingrada.

Iz Celja smo odpotovali z avtobusom ob 5. uri zjutraj vsi dobre volje in z radostjo v srcu, da lahko zastopamo naše podjetje na tekmovanju v inozemstvu. Poleg tega pa večina od nas še ni videla Čehoslovaške in drugih držav, skozi katere smo potovali tj. Avstrije in Madarske. V Češke Budejovice smo prišli ob 19. uri, kjer so nas sprejeli predstavniki podjetja Pozemni stavby. Ker smo bili zelo utrujeni zaradi dolge vožnje, smo takoj po večerji legli k počitku.

Naslednji dan so nas odpeljali na stadion kjer smo kasneje tekmovali. Takoj ob prihodu na sta-

dion je pritegnilo naše poglede plapolanje čehoslovaške in jugoslovanske zastave.

Po zboru vseh nastopajočih športnikov je bila uradna otvoritev tekmovanja, nakar smo se razkropili na svoja tekmovalna mesta. Vedeli smo, da nimamo lahkih nasprotnikov, zato vnaprej nismo pričakovali zmage. Odbojkaši so se pomerili s petimi ekipami in osvojili prvo mesto, s tem pa tudi prehodni pokal. Tu naj pripomnim, da je bila borba naših odbojkašev izredna, videti je bilo, da so se zares trudili vsi od prvega do zadnjega, zato je prav, da jim izrečemo pohvalo in jim čestitamo za doseženo zavidljivo prvo mesto v tako močni konkurenci.

Tudi odbojkarice so se zelo trudile za zmago, vendar jim to ni uspelo, ker so bile nasprotnice v preveliki premoči. Morale bi imeti malo več sreče, pa bi zmagale, kajti razlika v točkah je bila minimalna.

Podobno je bilo v namiznem tenisu kjer so zmagali v moški in ženski ekipi športniki podjetja Pozemni stavby z rezultatom 3:2.

Naša najboljša predstavnika Franci in Irena pa sta se jim revanžirala v mešanih dvojicah z zmago nad najboljšima predstavnikoma Pozemnih stavby.

Tekmovanje je trajalo nepretrgoma od 8. ure zjutraj do 16. ure popoldne tako, da smo kosili šele ob 16,30 uri. Ni treba posebej poudarjati, kako se nam je prileglo to kosilo, ker so se naši želodci precej izpraznili od zajtrka pa do tako poznega kosila. Zvečer ob 19. uri smo imeli skupno zabavo z razglasitvijo rezultatov in s podelitvijo nagrad. Zabava se je v prijetnem razpoloženju zavlekla pozno v noč.

Naslednjega dne, tj. v soboto smo šli na enodnevni izlet v Lipno, kjer ima podjetje Pozemni stavby ob umetnem jezeru, ki se tudi imenuje češko morje, postavljene svoje vikend hišice. Spotoma tja smo si ogledali Č. Krumlov z njegovimi znamenitostmi, na povratku v Č. Budejovice pa smo

si ogledali tekmovanje kajakašev v deroči reki Vltavi.

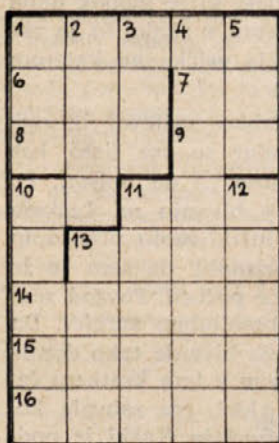
V nedeljo zjutraj nas je čakala dolga povratna pot domov. Potovali smo iz Č. Budejovic na Bratislavo skozi Madžarsko. Pot je bila zelo dolga, saj smo prepotovali od 5. ure zjutraj do 24,30 ure ponoči kar 843 km z vmesnimi postanki v Bratislavi 45 minut in na mejnih prehodih ca. 3 ure.

Na poti tja in nazaj smo prečkali štiri državne meje, vendar smo bili najbolj presenečeni in razočarani nad ravnanjem našega carinika, ki nas je ob povratku v Jugoslavijo pregledoval tako, kot bi bili najmanj tihotapci mamil, kar nam je delno pokvarilo razpoloženje.

Kljub vsemu nam je gostovanje pri športnikih Pozemni stavby ostalo v prijetnem spominu in se zahvaljujemo našemu in njihovega kolektiva, ki sta nam omogočila sodelovanje na igrah ob dnevu stavbarjev. Ivica Bezljaj

Ugankarski kotichek

LAŽJA KRIŽANKA

NAGRADNA ŠTEVILČNICA

28, 16, 26, 20, 3 nakana, namera; 15, 10, 33, 30, 24, mesto v Srbiji razstavna deska na stojalu; 29, 2, 27, 19, 32, 7, prevleka s tekočo ob zahodni Moravi; 11, 23, 21, 6, snovjo; 31, 18, 22, 1, 14, slaven, že umrli italijanski tenorist (Mario); 5, 8, 12, 13, 34, surovina za zdravila; 4, 17, 9, 25, odprtine v zidu.

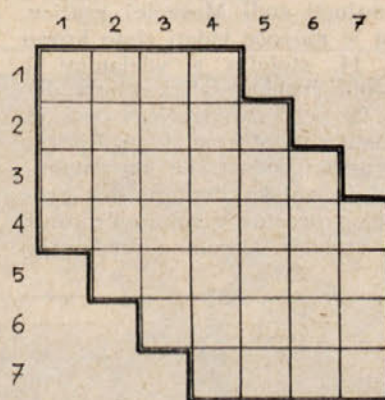

ČE RAZPOREDITE ČRKE S POMOCJO ŠTEVILK V LIK, DOBI-TE V VODORAVNIH VRSTAH ZNAN PREGOVOR.

Vodoravno: 1. mesto ob Savinji, 6. grška črka, 7. okončina, 8. trenje, 9. avtomobilski znak Nove Gorice, 10. kemični znak za aluminij, 11. vojaška enota, 13. eden od letnih časov, 14. gradbeni material, 15. generalni sekretar OZN, 16. mešnica apna, peska in vode.

Navpično: 1. čistilno sredstvo, 2. tovarna v Celju, 3. varuh domačega ognjišča pri starih Rimljanih, 4. montažni sistem gradnje objektov, 5. moško ime, 10. spominska knjiga, 11. moško ime, 12. največji italijanski pesnik, 13. reka v Črni gori.

MAGIČNI LIK

Vodoravno in navpično: 1. velik ogenj, 2. temnordeč dragulj, 3. trd črn kavčuk, 4. popularni ameriški filmski igralec in pevec (Frank), 5. sol solitrne kisline, 6. transformator, 7. najmanjši delec snovi.

Rešitev nagradne križanke št. 1. 4. 68 smo prejeli 12.

Zrebr je izbral:
1. nagrado 15 din prejme Gracer Ela
2. nagrado 10 din prejme Furlan Rudi
3. nagrado 8 din prejme Robida Tatjana
Rešitev nagradne enačbe št. 5. 6. 68 smo prejeli 19.

Zrebr je izbral:
1. nagrado 15 din prejme Gnilšek Jožica
2. nagrado 10 din prejme Sivka Drago
3. nagrado 8 din prejme Malinovsky Dragica.

Rešitve nagradne križanke pošljite uredništvu do 15. avgusta 1968 z oznako »nagrada številčnica«.

GIP INGRADU!

Učenci 8. razreda se najiskreneje zahvaljujemo vašemu podjetju, ki nam je omogočilo dvodnevno bivanje v vašem počitniškem domu v Piranu. Kljub neugodnemu vremenu za kopanje, je bilo naše počutje ob odlični postrežbi nepozabno.

Se enkrat — najlepša hvala!

Učenci 8. razreda osn. šole Frankolovo
Frankolovo, 15. junija 1968

Delavska univerza v Celju, Cankarjeva ul. št. 1/I objavlja

VPIS

v dveletno kovinarsko delovodsko šolo za odrasle

Pogoj za vpis:

- da je prosilec kvalificiran delavec kovinarske stroke
- da ima najmanj triletno delovno dobo v stroki
- da je v delovnem razmerju.

Prijavo, kolkovano z 0,50 N-din pošljite ali prinesite najpozneje do 20. avgusta 1968. K prijavi je treba predložiti spričevalo o kvalifikaciji in potrdilo delovne organizacije o delovni dobi, kolkovano z 0,30 N-din.

Solnina znaša 1.500,00 N-din za eno šolsko leto in se lahko plača v desetih mesečnih obrokih.

O dokončnem sprejemu v šolo bodo kandidati obveščeni pismeno.

Pričetek šole bo predvidoma 9. septembra 1968. Predavanja bodo 4-krat tedensko (razen ob sredah in sobotah) v popoldanskem času od 16. do 19.20 ure v predavalnicah Delavske univerze Celje.

Predmetnik šole je naslednji:

	Tedensko število ur				Skupaj
	Semester 1.	Semester 2.	po 17.5 ted.	17.5 ted.	
1. Gospodarska zakonodaja, družbeno upravljanje in delitev dohodka	2	2	—	—	80
2. Delo z ljudmi in psihologija dela	2	2	2	2	140
3. Varstvo ljudi pri delu	2	—	—	—	35
4. Delovna priprava in nadzorovanje izdelave	—	2	4	2	140
5. Strokovno računstvo	4	4	2	2	220
6. Tehnologija materiala in nauk o trdnosti	2	2	2	2	140
7. Delovna tehnika, orodje, orodni stroji in določitev trajanja dela	2	2	4	2	180
8. Vzdrževanje obdelov. strojev	—	—	—	2	30
9. Risanje s stroj. elementi	2	2	2	2	140
10. Organizacija dela	—	—	—	2	35
Skupaj	16	16	16	16	1.140